

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Grobłowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie, 8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld., do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 146.

BYDGOSZCZ, środa dnia 27 czerwca 1928 r.

Rok XXII.

Szkodliwa taktyka.

III.

Odezwa Episkopatu polskiego szła niewątpliwie po linii encykliki „Graves de communi“, szkoda tylko, że była niewyraźna i nie była zgodnie podtrzymywana przez wszystkich biskupów polskich. Była niewyraźna, albowiem w myśl encykliki Leona XIII i życzeń obecnego Papieża Piusa XI nie położyła nacisku na szanowanie, a zatem i popieranie władz świeckich, to jest obecnego rządu Marszałka Piłsudskiego. Cokolwiek bowiem można mówić o tym rządzie, w każdym razie zawsze jest **lepszy jakibądź rząd niż bezrząd**, którego zwolennikami są stronnictwa lewicowe, nietylko obecnemu rządowi, ale i Kościołowi wrogie (w Polsce zresztą stale panował bezrząd). Nie była jednolicie popierana przez wszystkich biskupów ta odezwa, bo co w imieniu Kardynała Kakowskiego głosił Ojciec Pawelski, temu kategorycznie przeczył ks. Arcybiskup Teodorowicz, jeden z najszlachetniejszych księży Kościoła, ale w dziedzinie politycznej **poeta, nie zaś polityk realny**. To zbalamuciło opinię publiczną, co wyzyskała w lot endecja i wysunęła siebie, proklamując nadkatolicyzm, na czoło obrońców katolicyzmu.

Stronnictwo nawskroś liberalne, znane z niewybredności taktycznej w polityce, nieuznające aż do wyborów etyki katolickiej, a dopiero dla wyborów przyznające się do tej etyki, obok usprawiedliwiającej wszelki środek etyki narodowej, stronnictwo, kierowane przez ludzi drwiących niekiedy otwarciem w życiu z praktyk religijnych, stronnictwo takie, drapujące się teatralnie w szaty arcykatolickie obrońców wiary i sprawiedliwości — to **niepośledni bluff polityczny**. I na taki to bluff dała się złapać u nas — mniejsza o przeważnie liberalną inteligencję — ale przeważna część duchowieństwa polskiego, a za niem **nieważne wszystkie organizacje katolickie z Ligą Katolicką na czele**. Nie dziw więc, że ten bluff naśladowały radykalne u nas koła Ciszakowców, a nawet socjalistów i komunistów, ośmieszając w ten sposób hasła katolickie i odezwę Episkopatu.

Wszędzie niemal gorszy się musieli prostaczkom widowiskiem, jak ludzie, których katolicyzm bynajmniej nie jest wypróbowany, narzucali się wierzącym na patentowanych obrońców interesów katolickich, jak piętnowali mianem masońców i wrogów Kościoła chrześcijańskich demokratów z tego tylko powodu, że zgodnie z życzeniami Episkopatu połączyli się z Piastem, reprezentującym bądź co bądź u nas katolicki lud wiejski. **Po wyborach arcykatolicko-narodowi apostołowie** odrazu przestali się afiszować katolicyzmem, a w Sejmie są tylko nacjonalistami czystej wody, bawiącymi się w nieproduktywną opozycję. Teatralnym swym katolicyzmem jednak nietylko ośmieszali sprawę

katolicką wśród mas, ale równocześnie swym liberalizmem społecznym **pchali masy robotnicze w ręce wrogów Kościoła**. Wszędzie można było stwierdzić wśród mas, dających posłuch politycznym prowodyrom, że stają pod czerwonym sztandarem z nienawiści do dotąd rządzącej endecji, która sprawę socjalną robotniczą zupełnie zbagatelizowała, a głównie popierała interes „Lewiatana“, bogaczy, fabrykantów, Kucharskich, i t. p.

W całej agitacji wyborczej **rozgoryczenie i nienawiść mas głównie przeciw endecji się zwracała** raz z powodu niedotrzymania obietnic, przy poprzednich wyborach na ósemkę przez agitację endecją hojnie szafowanych, powtóre z powodu opozycji antyrządowej ku marszałkowi Piłsudskiemu.

Katolicyzująca agitacja endeka, wyzyskująca Kościół i jego instytucje do celów partyjno-politycznych i opozycyjno-rządowych, **podkopwała znaczenie duchowieństwa i instytucji kościelnych** w naszym dotąd tak Kościołowi wiernym społeczeństwie. **Wszędzie tam, gdzie duchowieństwo stało na usługach opozycyjnego nacjonalizmu, wszędzie tam agitator socjalistyczny, jak wyżej było wspomnianem, znajdował wśród mas najchętniejszy posłuch**.

Liga Katolicka, mająca służyć obronie interesów katolickich, a jednocześnie łączyć katolików ku obronie tych interesów, stała się u nas instytucją manifestacyjną tylko, bez wpływu na szerokie masy dlatego, że **przez kierowników swych oddana została wyłącznie na usługi jednej partji**, aczkolwiek w myśl § 8. Ligi organizacja ta ma stać ponad partjami i być apolityczną. Co sędzić jednak o nadpartyjności i szczerości Ligi Katolickiej, której prezes (p. dr. Gantkowski) daje się wybrać na kierownika agitacji wyborczej endecji, zwalczającej zaciekle wszystko, co nie idzie wedle komendy endeckiej? Co sędzić o apolityczności Ligi Katolickiej, której sekretarz generalny (ks. kan. Prądzyński) w liście otwartym do zarządu wojewódzkiego Zw. Ludowo-Narodowego, w przededniu wyborów odzywa się w te słowa: „Jak chętnie pragnąłbym udzielić własnej świadomości drogi każdemu z osobna i tym na wyżynie społecznej i temu stroskanemu „Bratu i Pobożnej Siostrze Trzeciego Zakonu“, albo pełnej poczucia odpowiedzialności obywatelskiej zakłopotanej „Matce Różańcowej“. Każdemu z nich chciałbym pokazać, że dobrze zasłuży się sprawie religji i państwa, oddając głos swój na listę, którą ja i wszyscy nasi towarzysze pracy obdarzamy swoim zaufaniem, to jest na listę Katolicko-Narodową Nr. 24.“

Jenerałny sekretarz Ligi Katolickiej może pisać te słowa z najgłębszego przekonania swego i to przekonanie szanować należy, ale co się stało z apolitycznością i nadparty-

Szwedzcy lotnicy Lundberg i Schyborg uratowali Nobile.

Stan zdrowia tegoż. — Pozostali towarzysze.

Berlin, 25. 6. (Pat.) Jak donosi prasa berlińska, gen. Nobile uratował nie kapitan Tornberg, lecz dwaj inni szwedzcy lotnicy Lundberg i Schyborg. Po powrocie Lundberga i Schyborga z gen. Nobile, kapitan Tornberg podjął swój lot, by przywieść dalszych członków ekspedycji gen. Nobile, w czasie lądowania na lodzie, samolot jego przewrócił się i uległ rozbiciu, lotnik na szczęście ocalał, jak o tem donoszą towarzysze gen. Nobile przy pomocy radja. Pomimo więc uratowania gen. Nobile, na miejscu katastrofy znajduje się w dalszym ciągu 6 rozbitków.

Sztokholm, 25. 6. (Pat.) Oficjalny raport, złożony przez lotników szwedzkich stwierdza, że gen. Nobile został zabrany przez szwedzki samolot wojskowy, pilotowany przez porucznika Lundberga. Gen. Nobile ma złamaną nogę. Ten sam samolot, prowadzony przez wymienionego lotnika, w towarzystwie hydroplanu szwedzkiego odleciał o godz. 4 rano w celu zabrania dwóch pozostałych członków ekspedycji gen. Nobile, z których jeden jest ciężko ranny. W czasie lądowania aparat doznał uszkodzeń. Lotnik dostał się bez szwanku na krę. Szwedzkie ministerstwo obrony oraz szef lotnictwa szwedzkiego rozpoczęli natychmiast przygotowania do wysłania samolotu tego samego typu na Spitzbergen.

Sztokholm, 25. 6. (Pat.) Por. Lundberg który zabrał na swój samolot gen. No-

bile oświadczył, że członkowie ekspedycji są naogół dobrze wyekwipowani i posiadają zapas żywności, mogący wystarczyć na dwa miesiące.

Berlin, 25. 6. (Pat.) Prasa berlińska w depepszach z Oslo podaje tekst telegramu, jaki gen. Nobile po uratowaniu go przez szwedzkiego lotnika Lundberga wysłał do swej żony: „Powiedz matkom i żonom moich pięciu kochanych towarzyszy, że zobaczą oni wraz z mną świętą ziemię ojczystą. Nad głowami ich bowiem czuwa Najświętsza Panna Loretańska, której obrazu nawet straszny wypadek nie uszkodził. Towarzysze moi obecnie są spokojni, ponieważ ja jestem tu — tak jak oni sobie tego życzyli. Przesyłam tobie i Marji pozdrowienia. (—) Umberto“.

Badania lekarskie gen. Nobile na pokładzie „Cita di Milana“ wykazały złamanie kości w prawej nodze i silne zgniecenie pięty. Kuracja gen. Nobile ma potrwać około 40 dni. Jak donosi dalej prasa berlińska, gen. Nobile nie chciał pierwszy opuszczać towarzyszy, dopiero za namową szwedzkiego lotnika Lundberga, który udowodnił mu, że jego obecność wśród członków ekspedycji ratunkowej posiada ogromne znaczenie dla prowadzenia dalszych prac ratunkowych, ponieważ tylko on może udzielić najlepszych informacji dla dalszych poszukiwań, zgodził się gen. Nobile opuścić towarzyszy i odlecieć samolotem.

Amundsen jednak zaginął. Wyprawy ratunkowe.

Warszawa, 26. 6. (tel. wł.) Panuje obawa, że hydroplan Amundsena uległ wypadkowi na otwartym morzu i został roztrzaskany o kry i góry lodowe. Przyjacieli Amundsena Sverdrup, znany z wyprawy biegunowej Nansena zgłosił gotowość do objęcia kierownictwa nad akcją ratowania Amundsena.

Rząd norweski zwrócił się do rządu sowieckiego z prośbą, aby rosyjski łamacz lodu „Małygin“ zawinął do jednego z portów norweski i zabrał na pokład

swój Svedrupa i innych uczestników zorganizowanej ekspedycji ratowniczej. Rząd sowiecki dał jednak odpowiedź odmowną, która atoli nie wpłynie na opóźnienie wyjazdu ekspedycji norweskiej.

Los Amundsena wywołuje nasze współczucie tembardziej, że okazując nadzwyczajną szlachetność poświęcił się za gen. Nobile, którego swego czasu ostrzegał przed niewczesnym podjęciem lotu do bieguna.

Demonstracja floty włoskiej przeciw Jugosławji.

Warszawa, 26. 6. (tel. wł.) Cztery krążowniki włoskie i kilka torpedowców zjawilo się wczoraj rano przy wybrzeżach wyspy Lagosta. Komendant floty włoskiej oświadczył, że otrzymał rozkaz obrony włoskich obywateli na wypadek rozruchów w Jugosławji.

Wyspa Lagosta jest oddalona od Dubrownika na 5 godzin jazdy parowcem. Wyspę zamieszkuje około 1300 osób. Są to przeważnie Jugosłowianie. Lagosta ze względów strategicznych przyznana została Włochom traktem w Rapallo 1920 r.

nością Ligi Katolickiej, którą przecież ten sekretarz reprezentuje? Związkowi Ludowo-Narodowemu wyświadczył on niezawodnie walną przysługę, ale czy ją wyświadczył Lidze Katolickiej? Czy ją wyświadczył sprawie katolickiej?

Rezultat wyborów wymownie wykazał, jakie skutki niesie Kościołowi wiązanie się kapłana, choćby z najszlachetniejszych pobudek, ze stronnictwem nie szczerze katolickim, lecz tylko udającym katolicyzm. Ze stronnictwem, które proklamowało swoją nadpolskość, nieomylnie po-

lityczną, a w ostatniej chwili nawet nadkatolicyzm, które jedyny dotąd silniejszy rząd Polski rzekomo zwalcza zaciekle i nie chce wobec niego zająć stanowiska rzeczowego, w chwili, gdy nam zewsząd grozi wróg zewnętrzny i wewnętrzny, dorozumieć się jest trudno. Popierać je bezwzględnie i bez zastrzeżeń poczytuje za szkodę dla Kościoła, a grzech wobec Ojczyzny i Państwa Polskiego.

Nie farbowani bowiem katolicy, albo półkatolicy, ale tylko szczerzy katolicy Polskę zbawić zdolni.

Be Be rozłazi się.

Na ostatnim posiedzeniu Senatu senator Kopciński, socjalista, wniósł rezolucję przeciw rozporządzeniu ministra oświaty Dobruckiego, wzywając rząd, aby je czempredziej skasował. Jak wiadomo, rozporządzenie to reguluje naukę religji w szkołach i obowiązek uczęszczania uczniów na nabożeństwa. Jest to naturalnie solą w oku socjalistów, którzy równocześnie popierają wszelakie **sekcjarstwo religijne**. Mamy tu nowy dowód, że **socjalizm jest wrogiem Kościoła katolickiego**, choć się jawnie do tego nie przyznaje, aby tem łatwiej tumanił masę ludową.

Przy tej okazji pokazało się, że **B. B. nie jest zwartą organizacją polityczną**. Mianowicie radykalny odłam jego z marszałkiem Szymań-

skim i senatorem Gliwicem głosował za wnioskiem socjalistów, a odłam umiarkowany przeciw. Dowód to, że w B. B. panują poważne rozbieżności, które przy obradach nad zmianą Konstytucji w jesieni zapewne jeszcze silniej się uwydatnią i spowodują **rozłam** w Bezpartyjnym Bloku Współpracy z rządem, który jest tworem nienaturalnym.

Stronnictwa chłopskie — prócz Piasta — głosowały po myśli socjalistów, zaś Ch. D., N. P. R., Z. L. N. i część Niemców oraz Ukraińców przeciw wnioskowi, który mimo to jednak przeszedł.

Ludność katolicka powinna się radykałom przy przyszłych wyborach za te ataki na religię odwdziżyć.

Dla urzędników skarbowych świta lepszy byt!

Min. Czechowicz spełni wszystkie ich postulaty.

Warszawa, 25. 6. W dniu wczorajszym przyjęta została przez pana ministra Skarbu delegacja stowarzyszenia urzędników skarbowych Rzplitej Polskiej. Delegacja podczas dwugodzinnej konferencji przedstawiła p. ministrowi nadzwyczaj ciężkie warunki bytu i pracy urzędników skarbowych, zwłaszcza na Kresach. Po wysłuchaniu i omówieniu postulatów, p. minister przyrzekł wydać bezzwłocznie odpowiednie zarządzenie w celu usunięcia przedłożonych niedomagań. W szczególności przyrzekł p. minister zniesienie pracy w godzinach pozaurzędowych względnie wprowadzenie specjalnego wynagrodzenia za te prace, zniesienie ograniczeń urlopowych, zwiększenie etatów w niektórych Izbach skarbowych i skasowanie zaprowadzonych przy przyjmowaniu do

służby skarbowej ograniczeń. Nadto przyrzekł p. minister rozpatrzyć sprawę rewizji zaszeregowania urzędników skarbowych, i oświadczył, że z wysuniętym przez delegację postulatem specjalnego wynagrodzenia urzędników ścisłej administracji skarbowej zupełnie się godzi i będzie starał się postulat ten zrealizować. O ile chodzi o sprawę stabilizacji będzie dążył do jej przyspieszenia. Sprawę przemianowania urzędników prowizorycznych i pracowników kontraktowych na urzędników stałych polecił p. minister przeprowadzić w jak najkrótszym czasie. W kwestji ogólnej poprawy bytu urzędników oświadczył p. minister, iż rząd dążyć będzie do konsekwentnego uregulowania tej sprawy jeszcze w roku bieżącym przez wydanie nowej ustawy skarbowej.

Kronika telegraficzna.

Bunt na statku angielskim.

Londyn, (AW.) Australijski statek „Jevisbay” płynący do Colombo nadał depeszę, zawiadamiającą, iż na statku wybuchł bunt załogi. Angielski krążownik „Entreprise” odpłynął dla stłumienia buntu załogi. Bunt już został stłumiony.

Antagonizm chorwacko-serbski.

Wiedeń. Z Zagrzebia donoszą, że na posiedzeniu Rady Miejskiej przy odczytywaniu depeszy kondolencyjnych zaprotestowano przeciwko depeszy gminy miasta Białogrodu i uchwalono jej nie przyjmować do wiadomości i odesłać ją z powrotem do Białogrodu.

Sowiecki konsul generalny w Królewcu.

Gdańsk. Na skutek wniosku rządu sowieckiego rząd Rzeszy niemieckiej udzielił swej zgody na przekształcenie dotychczasowego konsulatu sowieckiego w Królewcu na konsul generalny. Obowiązki konsula generalnego ma pełnić w dalszym ciągu p. Meyerson.

Ponowne rokowania polsko-litewskie w Kownie.

Warszawa, 26. 6. (tel. wł.) Pierwsze posiedzenie komisji polsko-litewskiej odbędzie się w czwartek. Delegacji polskiej zostanie wręczony litewski projekt paktu o nieagresji. Na skutek interwencji posła angielskiego i francuskiego Waldemaras zarządził środki zapewniające delegacji polskiej absolutne bezpieczeństwo podczas pobytu w Kownie. W związku z zbliżającą się konferencją Litwa zawezwiał do Kowna kilku swoich zagranicznych przedstawicieli.

Naprawa stosunków ekonomicznych kluczem do rozwiązania problemów politycznych.

Warszawa, 26. 6. (Tel. wł.) W Łodzi odbyły się dwudniowe narady Stronnictwa Prawicy Narodowej. Książę Radziwiłł zapewniał, że nie może być mowy o braku solidarności z klubem BB. Na posiedzeniu Rady naczelnej zastanawiano się nad dalszą organizacją stronnictwa. Kładziono nacisk na to, że klu-

prowadzonych na kongresie toczyć się będzie na temat problemu polsko-niemieckiego

Prezydent Mościński zwiedzi Polesie.

Warszawa, 26. 6. (AW.) W nadchodzącą sobotę p. Prezydent Rzeczypospolitej udaje się do Brześcia nad Bugiem. P. Prezydentowi towarzyszyć będzie inspektor armii gen. dyw. Sosnkowski. W niedzielę p. Prezydent weźmie udział w uroczystości poświęcenia sztandaru 82 p., stacjonowanego w tym garnizonie, następnie w towarzystwie gen. Sosnkowskiego zwiedzi województwo poleskie, aż po jego granice.

Nowy szef francuskiej misji wojskowej.

Warszawa, 26. 6. (tel. wł.) Szefem francuskiej misji wojskowej w Polsce ma być mianowany gen. Demain.

Strajk w Grecji kończy się.

Ateny, 25. 6. (Pat.) Pomimo tego, że rokowania z robotnikami przemysłu tytoniowego zakończyły się niepowodzeniem, wielu robotników podjęło w dniu dzisiejszym pracę.

Delegacja polska do Kowna.

Warszawa, 25. 6. (Pat.) W dniu dzisiejszym pociągami pospiesznymi przez Wilno wyjechała do Kowna delegacja polska do rokowań polsko-litewskich z naczelnikiem wydziału wschodniego M. S. Z. p. Holówką na czele.

O gabinet fachowy Rzeszy.

Przypuszczalny skład.

Berlin, 26. 6. (Tel. wł.) Do nowego „gabinetu osobistości” czy raczej fachowego są gotowi wstąpić dotychczasowi ministrowie Stresemann (zagr.), gen. Groener (wojsko), Kurtius (gosp.). Wicekanclerzem zostanie prawdopodobnie nie centrowiec Guerard, ale radykalny republikanin Wirth (centr.) Gabinet mimo innej nazwy — w gruncie rzeczy będzie gabinetem wielkiej koalicji, gdyż należeć będzie doń z partji ludowej Stresemann.

Berlin, 25. 6. (Pat.) Rokowania o utworzenie gabinetu Rzeszy znajdują się oficjalnie jeszcze w stadium próby utworzenia tzw koalicji weimarskiej, tj. koalicji, do której by niemiecka partja ludowa nie należała. Jest to jednak tylko pozorny stan, ponieważ w gruncie rzeczy poseł Herman Müller już rozpoczął pertraktacje o utworzenie pod swem przewodnictwem tzw. „gabinetu osobistości”, do którego zresztą weszliby niemal wszyscy ci ministrowie, którzy przewidywani byli na przedstawicieli swych stronnictw w gabinecie oficjalnym wielkiej koalicji stronnictw.

Dopiero teraz pochowano Czang-Tso-Lina.

Wiedeń. Dzienniki donoszą z Mukden, że dnia 24 bm. odbył się tam pogrzeb Czang-Tso-Lina.

Stan zdrowie St. Radicza.

Wiedeń. Dzienniki donoszą z Białogrodu, że w stanie zdrowia Stefana Radicza nastąpiło pewne polepszenie.

W jakim kierunku pójdzie zmiana konstytucji?

Wybór naczelnika państwa w drodze plebiscytu.

Warszawa 26. 6. (Tel. wł.) „Rzeczpospolita” donosi: duże zainteresowanie w kołach politycznych budzą rozważane obecnie przez sfery miarodajne zagadnienia zmiany ustroju państwa. Zamierzenia idą podobno w kierunku wy-

bierania prezydenta drogą plebiscytu, zmiany nazwy prezydenta na naczelnika państwa, prawa weta dla prezydenta, wreszcie wzmocnienia władzy rządu przez wyeliminowanie wniosków parlamentarnych o wotum nieufności itp.

Anglicy na przyjęciu u komisarza Strassburgera.

Gdańsk, 25. 6. (Pat.) Dowódca eskadry angielskiej, bawiącej od soboty w Gdańsku kpt. Lane Poole złożył w towarzystwie konsula angielskiego w Gdańsku Cable wizytę generalnemu komisarzowi Rzeczypospolitej p. ministrowi Strassburgerowi oraz wysokiemu komisarzowi Ligi Narodów prof. van Hamelowi, którzy wkrótce potem kolejno rewizytowali go na pokładzie krążow-

nika „Canbrian”. Wczoraj wieczorem generalny komisarz Rzplitej Polskiej p. Strassburger wydał na cześć oficerów angielskiej eskadry w swej siedzibie bal, na którym obecni byli poza oficerami angielskimi również konsul angielski Cable, prezes senatu gdańskiego Sahm, wysoki komisarz Ligi Narodów Hamel, prezes rady w Gdańsku Deloos i inni.

Balony gazowe

Suchard

rodzajemy codziennie.

Zadać we wszystkich sklepach czekoladowo-spozywczych za zwrotem 1 etykiety.

Napełnianie baloników odbywa się **przy ulicy Dworcowej 89** na stacji Suchard. 16654

Urzednicy u wojewody poznańskiego.

Wojewoda poznański hr. Dunin-Borkowski przyjął na audjencji reprezentantów komitetu międzyzwiązkowego oraz okregowego stowarzyszenia urzędników państwowych i samorządowych województwa poznańskiego, w osobach pp. Jaworskiego, Sikorskiego i Marchlewskiego, którzy poinformowali go o kwestjach organizacyjnych na terenie województwa poznańskiego jak również przedstawili szereg postulatów w zakresie pragmatyki oraz uposażeń urzędników. W szczególności przedstawiciele urzędników złożyli postulaty domagające się zrównania dodatku mieszkaniowego na ziemiach zachodnich, z dodatkiem wypłacanym w b. Kongresówce, oraz przyznania specjalnego dodatku drożyznianego na rok 1929 ze względu na mającą się w tym roku odbyć Powszechną Wystawę Krajową, która musi wywołać wyżkę kosztów utrzymania. P. wojewoda odniósł się przychylnie do przedstawionych mu dezyderatów i przyrzekł poparcie w granicach swych kompetencji.

Samobójstwo studenta.

Obawa przed egzaminem skłoniła go do samobójstwa.

Z Poznania donoszą:

Nocy ubiegłej popełnił samobójstwo Ludomir Grabowski, student prawa, zamieszkały przy Przeclnicy 6. Samobójca pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru, skierowanym w skroń. Podobno przyczyną rozpaczliwego kroku była obawa przed egzaminem, do którego Grabowski miał stanąć w dniu dzisiejszym.

Frank ustabilizowany.

25,52 fr. — 1 dolar.

Paryż, 26. 6. (PAT) Poincare złożył w izbie projekt stabilizacji waluty, przewidujący zniesienie kursu przymusowego oraz zapewniający wymianę banknotów na złoto.

W związku z tym projektem dziś wieczorem obradowała komisja finansowa izby francuskiej. Komisja uchwaliła, że frank francuski ma zawierać 65 i pół miligramów złota z grupy 900, co stanowi w parycie 124,21 fr. za 1 ft. szterl. i 25,52 fr. za 1 dolar.

Projekt ustawy monetarnej przewiduje m. in. że Bank Francji odda do dyspozycji skarbu sumę 3 miliardów franków oraz, że kasa amortyzacyjna otrzyma za zadanie przeprowadzenie amortyzacji 5 miliardów 930 milionów franków bonów skarbowych, znajdujących się w posiadaniu Banku.

Nowy pakt antywojenny.

Waszyngton. W dniu wczorajszym został wręczony przedstawicielom: Anglii, Francji, Polski, Niemiec, Włoch, Japonji, Austrii, Irlandji, Indji, Belgji oraz Czechosłowacji nowy projekt Kelloga paktu antywojennego, który w zasadniczych punktach pozostał niezmienniony. Sekretarz stanu Kellog uczynił pewne koncesje ze swego punktu widzenia, mianowicie w tym kierunku, że zerwanie paktu przez jedno z podpisanych mocarstw zwalnia inne do zobowiązań przyjętych traktatem. W amerykańskich kołach oficjalnych przeważa optymistyczne zapatrywanie, że wszystkie wspomniane mocarstwa wyrażą swą zgodę na nową redakcję, wobec czego należy się wkrótce liczyć z podpisaniem paktu.

Udały eksperyment z pociskiem raketowym.

Wiedeń, 25. 6. (Pat.) Wczorajszej nocy grono inżynierów urządziło eksperyment wystrzelenia w powietrze dwóch rakiet, wagi po 6 kg. Eksperyment jak twierdzą inżynierowie, udał się w zupełności. Rakiety osiągnęły szybkość 1.200 mtr na sekundę i wzbily się na wysokość 700 metrów.

Kolonja i Międzynarodowa Wystawa Prasy.

Dzielną głową miasta. — Senne życie milionowego miasta. — Gigantyczna wystawa. — Współczesne dziennikarstwo. — Maszyna rotacyjna „bijąca” 150.000 egz. na godzinę. — Telegrafja obrazy. — Wolność prasy za czasów „Fryca” a dzisiaj. — Wystawy krajów obcych. — „Dziennik Bydgoski” na wystawie.

(Koresp. wł. „Dziennika Bydgoskiego”).

Kolonja, w czerwcu.

Dr. Adenauer, prezydent miasta Kolonji, stał się bardzo popularną osobistością Niemiec. Tęga głowa i wielka, rozumna inicjatywa: zalety niezbędne na stanowisku prezydenta wielkiego miasta. Poprostu drugi Ratajski — w Niemczech! On właśnie jest głównym twórcą gigantycznej wszechświatowej wystawy prasy t. zw. „Pressy”, i dzięki jego działalności miasto Kolonja wzbudziła się do nowego życia. Z powodu niepogody jednak czarny upiór miljonowych strat zawisł nad miastem Kolonja...

Luksusowe parowce, kursujące na Renie, jadą pusto. W letniskach i „badach” nadreńskich (jak zresztą w całych Niemczech) właściciele lokali stoją przed bankructwem, zatrudniając tylko piątą część personelu gastronomicznego, co w dawnych latach. Nikt nie pragnie — wobec niepogody — zwiedzić piękną okolice, tylko „Presse”. Hotele przepelnione; wystawę zwiedziło w ciągu dwóch miesięcy z górą półtora miliona osób. Jednakowoż liczone się ze znacznie większym napływem publiczności.

Kolonja robi wrażenie miasta ospałego, mimo szalonego ruchu automobilowego. Czar minionych stuleci nie przyska: wszystko niby zakrojone na wielką skalę wydaje się jakby sennem i bez życia. To miasto prawie milionowe żyje i oddycha tradycją romantyczną swej starej, mitycznej katedry, która właściwie jest sercem miasta. Ulice wąskie, szereg klasztorów i kościołów, przeważnie w stylu romańskim, prócz strzelistej, niebosiężnej katedry.

Ogromne mosty łączą przez Ren starą Kolonję z tym brzegiem, na którym wybudowano nowe miasto: wszechświatową wystawę prasy, o gigantycznych, prawdziwie amerykańskich rozmiarach.

Jak wyglądają rozbitki „Italji”?

Oslo. Lotnik Maddalena oraz szwedzki 3-motorowy płatowiec Junkersa dotarli — jak wiadomo — do miejsca pobytu generała Nobile i zrzuciły mu akumulatory, potrzebne materiały żywnościowe, ponadto dwie pneumatyczne łodzie składane, każda na 5 osób. Maddalena krążył tak nisko nad grupą Nobile’go, że mógł dokładnie obejrzeć osoby. Wszyscy są bardzo opaleni wskutek silnie operujących promieni słonecznych i posiadają długie wąsy i bro-

dy. Grupa ta znajduje się w odległości 13 minut lotu od wyspy Foyn. Maddalena próbował lądować, lecz okazało się to niemożliwe ze względu na nierówności terenowe. W powrotnej drodze samolot badał okolice i starał się odszukać pozostałych członków ekspedycji „Italji”. Lotnicy oświadczają, że Nobile powinien przedostać się sam do wyspy Foyn, poczem na podstawie jego wskazówek będzie można czynić poszukiwania za resztą rozbitków.

Chytróść germańskiego bożka wojny.

— Jak tu nadmucham, to może tam wybuchnie...

Teren o długości trzech kilometrów zapelniony olbrzymimi gmachami. Chcąc zwiedzić wystawę dokładnie, potrzeba na to conajmniej tydzień czasu.

Najbardziej interesujący jest dział współczesnej gazety codziennej. Jej

istotę i znaczenie przedstawiono bardzo plastycznie; przedewszystkiem rytm dzisiejszej techniki dziennikarskiej: organizacja agencji telegraficznych, zbieranie wiadomości i rozsyłanie ich drogą różnych kabli i zapomocą radja na cały

świat. (Gdy jeszcze przed stu laty wiadomość dopiero po tygodniach dochodziła do dalekich zakątków świata, dziś dostaje się ją w jednym ułamku sekundy). Poza to widać się wzorowe funkcjonowanie redakcji z uwzględnieniem pięciu najważniejszych działów: politycznego, lokalnego (reporterki), gospodarczego, sportu i feljetonu. Ogromna maszyna rotacyjna 92-stronna bije w przeciągu jednej godziny fantastyczną liczbę 150.000 egzemplarzy; maszyna ta odlicza je automatycznie po 100 sztuk, pakuje i wsuwa paczki do samochodów.

Cudowny jest rozwój techniki! Demonstruje się telegrafję obrazkową. Czeka ze znakami wodnymi, wszelkiego rodzaju dokumenty przenosi się w ciągu kilkunastu minut za niską stawką opłatą drogą telegraficzną do Berlina i innych miast. Jaki miły to wynalazek: pewna artystka kabaretowa czytając w Kolonji ogłoszenie o wolnej posadzie w jednej z gazet berlińskich, wysłała drogą telegraficzną obrazkową swą podobiznę. Właściciel lokalu ucieszony oryginalnością pomysłu przyjął ją z miejsca: artystka miała posadę.

Niewyczerpany temat: „walka z cenzurą w rozwoju historycznym” został na wystawie bardzo dobrze ujęty. Jeżeli chodzi o praktyki rządzących wobec nieprzychylnych polityce redaktorów, to nie dużo zmieniło się w czasach dzisiejszych w stosunku do lat dawniejszych. „Stary Fryc”, naprzykład, posługiwał się specjalną szajką, mającą za zadanie pobicie niemiłych redaktorów. I dziś jeszcze, jak wiadomo, takie rzeczy się zdarzają...

Niezmiernie interesujący jest dział „curiosa”, w którym umieszczono szereg karykatur, dziwnych rozporządzeń i ustaw, kępujących wolność prasy. Szkoda, że nie wystawiono polskiej ustawy prasowej czyli „kagańcowej”, która jak przypuszczam, znalazłaby tam odpowiednie miejsce.

Z obcych krajów wystawiających na „Presse”, w pierwszym rzędzie wybija się Szwajcaria, jako pod względem dziennikarskim najbardziej ruchliwy kraj; poza to Szwecja, która bardzo umiejętnie przeprowadziła propagandę swego kraju, oraz Danja i Austria. Bogato pokazały się Chiny, Japonja oraz Rosja Sowiecka. Wystawy Anglii i Ameryki nie odpowiadają znaczeniu, jakie posiada prasa w krajach anglosaskich.

Pokaz Polski, aczkolwiek początkowo nieco słabo się prezentował dzisiaj przedstawia się nienajgorzej. Profesor Stanisław Jarkowski uczynił wszystko,

Dr. Antoni Marczyński.

NIEWOLNICE Z LONG ISLAND

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy).

1. Miasto rodzinne: Kraków.
2. Kraj: Polska.
3. Obywatelstwo: polskie.
4. Narodowość: Polka.
5. Stan: panna.
6. Stosunki rodzinne: matka nie żyje od 5-ciu lat; ojciec, urzędnik prywatny, zamieszkały stale w Krakowie, dwaj bracia wyemigrowali do U. S. A.
7. Wiek: lat dwadzieścia jeden.
8. Wzrost: 168 ctm.
9. Waga: 56 kg.
10. Barwa włosów: popielate, odcień jaśniejszy.
11. Specjalne znaki: żadne.
12. Dłonie: utrzymane bardzo starannie, rąsowe.
13. Dotychczasowy zawód: studentka akademii sztuk pięknych w Krakowie.
14. Data opuszczenia ojczyzny: dnia 15 lipca r. 19...
15. Wyjechała w charakterze: uczennicy szkoły filmowej V. F.
16. Władza językami: polski, niemiecki, francuski.
17. Cel podróży: ?

Przy ostatnim pytaniu widniał narażenie wiele wymowny pytańnik. Znaczyło to, że panowie Harry Fox i Izaak Ironfield nie powzięli jeszcze decyzji, czy pensjonariuszka zostanie przydzielona do klasy pierwszej, czyli partii dziewcząt najpiękniejszych, pozostających w pałacu klubu, zwanego

(14) wśród wtajemniczonych klubem „Dalekiego Wschodu”, czy też odjedzie wraz z większością uprowadzonych do Południowej Ameryki, której kraje stanowią główny rynek zbytu dla towaru tej kategorii.

Trzej mężczyźni przenieśli wzrok niemal jednocześnie, z kwestjonariusza na podobiznę ofiary.

— Więc to ona? — wykrzyknął Ironfield bardzo zdziwiony: Dobre ziółko! Narobiła mi kłopotu w podróży.

— Jakto? Nic nie mówiłaś,

— Pamięć cię zawodzi. Czyż nie wspomniałem zaraz na wstępie, że jedna z nich usiłowała popełnić samobójstwo? To właśnie ona. Poznają ją po tej minie obrażonej monarchini. — Proszę opuścić pokój — powiedziała z gestem takiej wyniosłości, że zgłupiałem. Ja zgłupiałem, czy słyszycie?

— Ale że przy waszej opiece mogła targnąć się na swoje życie, no, no, — dziwił się agent.

— Miała gdzieś przy sobie flakonik z trucizną którego nie zauważono przy osobistej rewizji. Bylibyśmy stracili najładniejszą pensjonariuszkę. Na szczęście jej towarzyszka podniosła taki lament, że przybiegliśmy natychmiast do kabiny i uratowaliśmy tę kożę. Leży teraz bardzo osłabiona po wypompowaniu żołądka.

— Jest na statku?

— Nie, tutaj. Tu ją kazałem przewieźć, bo tu jej miejsce. Klienci „Dalekiego Wschodu” są bardzo wybredni. Nie cierpią kobiet z szpiczastymi łokciami, czerwonymi rękami i paluchami jak marchew pasterna. Jeśli która, to przedewszystkiem ta niedoszła samo-bójczyni należy do pierwszej klasy. Prawda Harry? Spójrz na te oczy, te

bajeczne łuki brwi, wąski nosek, co? Kasek!

Wszyscy trzej pochylił się nad fotografję uprowadzonej Polki, wyrażając głośno i zgodnie swe zachwyty. Ironfield cmokał, aż się rozleżało w gabinecie.

— Przyznaj się, Harry, że ci wpadła w oko, he? — rzucił zniechęca i trącił towarzysza łokciem.

— Jest bardzo ładna; więcej nawet: jest bardzo rasowa i klasycznie piękna, ale mnie teraz nie głupstwa w głowie. Jutro wyjeżdżam.

— Dokąd?

— Dokąd? Nie wiem jeszcze, jak wypadnie, — odparł wymijająco, a Tinsel pomyślał w duchu: Nikomu bestja nie ufa.

— Co każesz z nią zrobić? Zostawić, prawda?

— Hm, wobec tego, co zaszło, trzeba by ją gdzieś dalej spławić. Możebyś ją zabrał na południe...

— Człowieku! — oburzył się Ironfield. Taką piękność dla tej hołoty argentyńskiej? I znowu ją przewozić na statek? Nie, nie, nie! Posłuchaj dobrej rady. Niech tu pozostanie, niech przyjdzie do siebie i wydobrzeje. Nasz poczciwy Mr. Sward odwróci tymczasem uwagę tego parszywego Prawna w inną stronę. burza przycichnie, jak przycichła tyle razy, wróć spokojne czasy, a potem Mary Ordęga będzie główną atrakcją klubu.

Harry przystał po krótkim namyśle.

— Dobrze. Niech więc tu zostanie, ale trzeba ją odłączyć od innych. Prócz tego zapowiedz Jimowi że od jutra klub będzie zamknięty aż do odwołania. Trzeba przecząć burzę... Nie, nie, mój kochany — dodał energicznie, wi-

dząc, iż wspólnik już otwiera usta, aby zaprotestować przeciw ostatniemu zarządzeniu. — Nie zgadzam się z tobą w tym względzie. Wolę nie zarobić tych kilku tysięcy, niż stracić wszystko i znaleźć się, brrrr... pod kluczem... Musimy zachować teraz jak największą ostrożność.

— Bardzo słusznie — pochwalił Tinsel, zabierając się do odejścia. — Tak będzie najlepiej. Mr. Ironf. przepraszam... Turner odpłyne na „Afrodyte” do Argentyny, pan także gdzieś wyjeżdża, to najlepiej budę zamknąć. Na Jimie nie można zbyt polegać. Znadto jest lasy na dolary. Chciwość zaślepiła go, zabija w nim przezorność, tak konieczną w waszej branży. Tak... A kiedy wy odjedziecie, ja postaram się wystrychnąć na dudka kolegę Prawna oraz tego polskiego detektywa... A teraz... do widzenia. Nie zapomnijcie też wydać Jimowi instrukcji, aby na wypadek dłuższej waszej nieobecności wypłacił mi na żądanie jakąś większą zaliczkę.

— Znowu zaliczkę!

Wydawszy ten okrzyk bólu i rozpaczy, wybiegł Ironfield do sąsiedniego pokoju, zapominając nawet pożegnać się z agentem.

VII

Murzyn w liberji, pochwycony za kłanier, pchnięty silnymi rękami w pierś zatoczył się, upadł na podłogę i grupa rozbawionych młodzieńców wdarta się siłą do kancelarii zarządu klubu. Mały chudy człowieczek, przerażony gwałtowną inwazją tak licznego grona rochochonych klientów, zerwał się z fotelu i stanął w wyczekującej, acz mocno niepewnej pozycji.

(Ciąg dalszy nastąpi)

co w ramach skromnych subwencji rządowych, było możliwym.

W ręce największych pism polskich poważne miejsce zajmuje wydawnictwo „Drukarni Bydgoskiej” z piśmami: „Dziennik Bydgoski”, „Nowy Kurjer” i „Gazeta Gdańska”. Podkreślić należy że „Dziennik Bydgoski” jest je-

dynem piśmem, wykazującym liczbę swych abonentów.

Niemcy nie mogą tego pojąć, że prasa polska, mająca swą historję, dzisiaj w całym kraju posiada przeszło 2000 wydawnictw.

Aleksander Kiedrowski.

Wiadomości z kraju.

Chudek Bittner przeciw komunistom Bittnerowi.

Warszawa, 25. 6. (AW.) Sąd Najwyższy rozpatrywał onegdaj skargę wyborców z okręgu Łódź Miasto, oraz wnioski nagły posła Wacława Bittnera (Ch. D.) o unieważnienie mandatu posła komunistycznego Henryka Bittnera. obrońca adwokat Duracz, powołując się na amnestję z 1921 r., którą zastosowano przy wyroku skazującym w 1924 r. domagał się prawomocności mandatu p. Henryka Bittnera. Sąd Najwyższy przychylił się do tych wywodów.

W Tarnopolu odbędzie się wkrótce wielki proces polityczny.

Przed sądem okręgowym w Tarnopolu rozpocznie się w najbliższym czasie rozprawa przeciw ukraińskim studentom Jamrozikowi, Kunickiemu, Wacykowi oraz szeregu innym, oskarżonym o zdradę stanu. Poza tem w więzieniu tarnopolskim przebywa około 100 osób przeważnie ukraińców, aresztowanych z początkiem maja rb. pod zarzutem przynależności do partji komunistycznej. Między aresztowanymi znajdują się czołowi kandydaci do sejmiku z listy Selrob, mianowicie Cywiński i Piorn, oraz kilku Polaków i żydów z Tarnopola.

Przemysłnictwo jest zawodem wielce niebezpiecznym.

Przy punkcie granicznym Knurów na Śląsku patrol straży granicznej natknął się na przemytników, szmuglujących towary z Niemiec do Polski. Jeden ze strażników użył broni. Jeden z przemytników został ciężko ranny i wkrótce zmarł.

Nowe miejscowości kuracyjne.

Z Zakopanego donoszą, że gminom Biały Dunajec, Jordanów, Kościeliska i Zawoja Zubsuche ministerstwo spraw wewnętrznych przyznało prawo wystawiania zaświadczeń kuracjom, upoważniających do korzystania z ulg kolejowych przy powrocie do domu. Tem samem gminy te jako letniska mają prawo do pobierania ustanowionych tak klimatycznych.

„Niech żyje strajki!” — ale na zebraniu tylko!

Przed kopalnią Tow. Grodzieckiego w Grodźcu (Zagłębie Dąbrowskie) w chwili rannej zmiany robotników zaczął przemawiać komunista Łódzki Roszak, który na dorywczo zorganizowanym zebraniu nakłaniał robotników do wywołania strajku. Przemówień tych wysłuchali robotnicy spokojnie, wzniesli nawet okrzyk „Niech żyje strajki!”, następnie jednak spokojnie udali się do pracy. Skonfudowany niepomyślnym efektem swego przemówienia, wyjechał Roszak w stronę Katowic.

Federacja małopolskich organizacji b. wojskowych obejmuje pół miliona członków.

We Lwowie w lokalu Związku Legionistów odbyło się zebranie zarządów organizacji b. wojskowych na terenie Małopolski Wschodniej. W obradach wzięły udział Związek Legionistów, Zw. Oficerów Rezerwy, Związek Obrońców Lwowa, Związek Podoficerów Rezerwy, Związek Hallerczyków, Inwalidów, Legja Inwalidów, Związek Wypuszczonej Wojskowej i Ochotniczej Straży Ogniowej. Na zebranie przybył gen. Górecki w charakterze prezesa rady naczelnej ogólnopolskiej federacji obrońców ojczyzny. General wygłosił referat o obowiązkach obrońców, oraz o postępie prac organizacyjnych federacji. Federacja ta ma objąć w najbliższym czasie wszystkie bez wyjątku organizacje, łączące ludzi, którzy walczyli zbrojnie o niepodległość i siłę mocarstwową Polski. Federacja ta skupiaćby miała około pół miliona członków.

Pożar fabryki chemicznej.

W Sosnowcu wybuchł w fabryce chemicznej „Gzichów” wielki pożar, który w jednej chwili objął magazyn materiałów łatwopalnych. Dzięki wysiłkom straży ogniowej udało się po kilku godzinach ogień zlokalizować, jednak pastwą żywiołów padł cały magazyn.

Zatarasowali drzwi i podpalił dom.

W Lipsku (Małopolska Wschodnia) donoszą, że wybuchł tam o północy groźny pożar w zagrodzie Hilko Rusyna. Domownicy byli pogrążeni we śnie. Zbudzeni przez sąsiadów zaledwie zdolali uciec z życiem wyskakując przez okno. Drzwi bowiem z zewnątrz odrutowane były przez podpalaczy, aby mieszkańcy nie mogli uciec z życiem z płonącego domu. Zginął chłopak wiejski oraz mnóstwo inwentarza. Aresztowano: Fedora Rusyna i Stańkę Becha, którzy podłożyli ogień z zemsty osobistej.

Strzelanina na pograniczu litewskim.

Na pograniczu polsko-litewskim w rejonie Chorążyski patrol Kopa zaalarmowany został odgłosami walki toczącej się po stronie litewskiej. Jak się okazało oddział 4 uzbrojonych osobników usiłował pod osłoną nocy przekroczyć granicę litewską. Straż pograniczna litewska usiłowała uniemożliwić przejście granicy. Jeden żołnierz litewski został zabity, a jeden z uzbrojonych, który usiłował przekroczyć granicę, ranny. Napastnicy cofnęli się następnie do okolicznych lasów, unosząc z sobą rannego. Przypuszczalnie są to zbliżeni z obozu koncentracyjnego w Wornicach więźniowie.

Dobry środek na otrzeźwienie.

W Świętochłowicach zdarzył się ciekawy wypadek. Mianowicie robotnik Placek, nie mając klucza od bramy, zamierzał nocą dostać się na podwórze przez bramę okratowaną. Będąc w stanie nietrzeźwym, zaczęł przytem nogą o kratę tak nieszcześnie, że całym ciężarem zawisł głową w dół. W tej pozycji pozostawał przeszło pół godziny, aż pewien przypadkowy przechodzień uwolnił go z tej niebezpiecznej sytuacji. Placek był już zupełnie nieprzytomny i zawiązanemu lekarzowi z trudem tylko udało się przywrócić go do życia.

Katastrofy na lądzie i w powietrzu.

Starosta Adłół, jadący z Włodawy do Chełma, uległ wypadkowi samochodowemu. Szofer, chcąc na 18 kilometrów szosy Włodawa — Chełm wyminąć kilka fur wiejskich, wpadł z rozmachem do rowu, przyczem starosta odniósł rany nosa i ucha. Po dokonaniu

pomyślniej operacji w szpitalu odwiedziło starostę Adłół do Włodawy.

W Świerzkowie pod Tarnowem spadł samolot wojskowy, łamiąc sobie podwozie. Lotnicy na szczęście odnieśli tylko lekkie obrażenia.

Sredniowieczne tortury na usługach zazdrosnej żony.

W przysiółku Bohowiec kolo Jaromca zdarzył się barbarzyński wypadek torturowania dziewczyny przez trzy zwyrodniałe kobiety. Oto niejaka Ottona Klimowicz, żona wójta gminy Jamna podejrzewając swego męża o wierność i utrzymywanie stosunków miłosnych z 16-letnią służącą Wesółską, do spółki ze swą siostrą i matką poddały Wesółską torturom i przy-

piekając jej ciało rozpalonym haczykiem, wymusiły na niej przyznanie się do winy. Mimo, że torturowana straciła przytomność, przez dwa dni trzymano ją zamkniętą w izbie, nie dając nic jeść. Dopiero na skutek interwencji władz przewieziono nieszczęśliwą do szpitala, gdzie walczy ze śmiercią. Kobiety aresztowano i oddawiono do dyspozycji władz sądowych.

Jak aresztowano posła-komunistę Władysława Baczyńskiego?

Po kilkutygodniowych energicznych poszukiwaniach rozpoczętych omyłkowem aresztowaniem posła Lwa Baczyńskiego, wykryta została kryjówka komunistycznego posła Władysława Baczyńskiego, wydanej przez sejm sądom.

Przed kilku dniami, w drodze poufnych informacji, kierownictwo Urzędu Śledczego dowiedziało się, iż poseł W. Baczyński ukrywał się w Warszawie przy ul. Krochmalnej. Po śledztwie, prowadzonym przez detektywa Kowalskiego, stwierdzono, iż poseł Baczyński znajduje się w mieszkaniu elektrotechnika Krzywińskiego. Zrana oddział policji udał się do tego mieszkania, a gdy na stukanie nikt nie otworzył drzwi, pozostawiono na miejscu

obserwatora policyjnego. O godz. 8.30 wieczorem wywiadowca spotkał na schodach Krzywińskiego i udał się wraz z nim pod pozorem dokonania rewizji, ze względu na przechowywanie broni. Do mieszkania Krzywińskiego wkroczyło równocześnie kilku wywiadowców, którzy zastali w mieszkaniu pos. Baczyńskiego, legitymującego się paszportem wystawionym na nazwisko Mozolewskiego. W urzędzie policyjnym p. Baczyński przyznał się do swego właściciela nazwiska twierdząc, iż od czasu uchwały wydania go sądom, ukrywał się w mieszkaniu Krzywińskiego, nie wychodząc wcale na ulicę. Baczyński zgolił sobie włosy i włosy, co zmieniło go niedopoznania.

Przez szosę pędził płonący samochód.

Kraków, 25. 6. PAT. W dniu dzisiejszym t. j. w szóstym etapie międzynarodowego raidu Automobil Klubu Polski na drodze Kryńca — Busk w czasie górskiej próby szybkości na Kocierzy samochod nr. 6 Bugatti, prowadzony przez p. Bronisława Frylinga uległ wypadkowi, mianowicie tuż po starcie za-

łącam się motorem 32 sek. Dzięki przytomności kierowcy i mechanika zdołano płonący motor ugasić, przykrywając go płaszczami i zasypując ziemią. Kierowca i mechanik mają lekko poparzone ręce. Reszta załogi wyszła bez szwanku. Samochodem tym jechał kontroler inż. Ciągłiński.

Robotnicy strajkują...

W fabryce M. Zarskiego w Pabjanicach zastrajkowało 80 robotników, domagając się 60% podwyżki dotychczasowych płac. Powstały na tle ekonomicznym strajk robotników budowlanych w Pabjanicach, który trwał od 4 do 19 bm. zakończył się uzyskaniem przez robotników podwyżki płac o 22 procent.

Z Górnego Śląska.

Wielkie znaczenie eksportu śląskiego dla bilansu handlowego Polski. — Blisko trzecią część swego eksportu Polska zawdzięcza Górnemu Śląskowi.

(Od naszego korespondenta górnośląskiego)

Katowice, 18 czerwca.

Udział G. Śląska w eksporcie polskim.

Eksport Górnego Śląska jest znaczny i na ukształtowanie bilansu handlowego Polski wywiera wpływ decydujący. A jednak, w porównaniu z latami przedwojennymi zmalał nie tylko eksport, ale i zapotrzebowanie rynku krajowego zmalało o całe 50%. Śląsk mógłby produkować i eksportować dwa razy tyle co dotąd, gdyby umiano wykorzystywać wzgl. zastosować wszystkie zasoby jego sił i zdolności produkcyjnej. Gdyby można było zatrudnić przemysł śląski w całej pełni i produkcyjnie wydobyc z niego co się tylko da, gdyby znalazła w nim pracę przeszło 40-tysięczna rzesza wykwalifikowanych lecz bezrobotnych pracowników, zmieniłyby się warunki odrazu nie tylko na korzyść tego przemysłu i jego pracowników, ale — co jest niemniej ważną rzeczą, w tym samym stopniu także na korzyść i pożytek całej Polski.

Ogólny udział przemysłu górnośląskiego w wartości całego polskiego eksportu wynosił 1927 r. — 23,63 proc. (w roku poprzednim przedstawiał się jeszcze lepiej — 27,68 proc.), zaś odnośnie do wartości eksportowych tych samych artykułów z Polski procent ten wynosił w 1927 r. — 81,10 a w 1926 r. — 88,68 proc. eksportu polskiego.

Z powyższego jasno wynika, jak ogromne znaczenie ma dla Polski eksport artykułów przemysłu śląskiego, przede wszystkim jednak eksport węgla. Eksportowany węgiel przynosi krajowi nie tylko czysty zysk, gdyż węgiel jest produktem naturalnym i nie potrzeba go dopiero „robić”, jak np. żelaza i stali z rudy żelaznej, którą pozbawia trzeba drogą kupować zagranicą, — ale eksport węgla ma także duże znaczenie naprzykład pod względem rentowności naszych kolei i t. d.

Aleksy Pająk.

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

ŚRODA, 27 CZERWCA.

Poznań (344,8). Godz. 13.00—14.00: Sygnał czasu. Koncert gramofonowy. 14.00—14.15: Notowania giełdy pieniężnej i zbożowo-towarowej. 14.15—14.30: Komunikaty PAT. 17.30—18.15: Audycja dla dzieci w wykonaniu „Wujcia Czesia”. 18.15—18.55: Koncert. 18.55—19.15: „Silva rerum”. 19.15—19.35: 74-ta lekcja jęz. francusk. 19.35—20.00: Odczyt z cyklu o dziennikarstwie. 20.00—20.20: Komunikaty gospodarcze. 20.30—22.00: Koncert organowy prof. F. Nowowiejskiego. 22.00—22.20: Sygnał czasu, komunikaty: met. i PAT. 22.20—22.40: Nadprogram. 22.40—23.00: Odczyt z cyklu „Radjotechnika dla amatora” — p. Wł. Zieliński. 23.00—24.00: Muzyka taneczna z „Wielkopolski”.

Warszawa (1111). Godz. 13.00: Sygnał czasu, hejnał z wieży Mariackiej w Krakowie, komunikat lotn.-met. 15.00: Komunikaty: meteor., gospodarcze, samorządowy oraz nadprogram. 16.00—16.25: Odczyt „Kolonje robotnicze” — p. K. Kornilowicz. 16.25—16.40: Nadprogram i komunikaty. 16.40—17.05: „Skrzynka pocztowa” 17.20—17.45: Odczyt z działu „Hygiena i medyc.”. 17.45—18.15: Program dla młodzieży. 18.15—18.55: Koncert orkiestry P. R. 19.05—19.15: Komunikat rolniczy. 19.15—19.35: Rozmaitości. 19.35—20.00: Odczyt „Wycieczki w Tatry i Pieniny” — p. Orłowicz. 20.30: Koncert wieczorny. 22.00—22.05: Sygnał czasu i komunikat lotn.-met. 22.05—22.20: Komunikat PAT. 22.20—22.30: Komunikaty: policyjny, sportowy i nadprogram

ZMARLI.

Ś. p. Marja z Rudzińskich Wasielewska w Wejherowie.
Ś. p. Jan Kordylewski, mistrz garncarski wie (Kaszuby).
Ś. p. Walenty Czeszewski, b. administrator Popówka.
Ś. p. Ludwik Olędzki, obywatel ziemski, właściciel dóbr Ryśk Wielki i Białogórne w b.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Przyjazd Nuncjusza ks. arcybiskupa Marmaggiiego.

Ks. Nuncjusz zdobywa serca Poznania.

Poznań. Dnia 22. bm. o 4,30 ekspresem międzynarodowym z Warszawy przybył Dostojny Przedstawiciel Ojca św. w Polsce, Nuncjusz Apostolski ks. arcyb. Marmaggi.

Już na pierwszej stacji postoju pociągu — w Ostrowie — imieniem diecezji jej arcybiskupa witał Dostojnik Kościoła ks. biskup Radoński w towarzystwie duchowieństwa ostrowskiego oraz miejscowych władz. Od Ostrowa towarzyszyli też ks. biskup księdzu Nuncjuszowi.

W Poznaniu już przed 4 po poł. ruchu dworcowi znaczył ważniejszy wypadek. Spieszyły organizacje, przedstawiciele społeczeństwa, władz, duchowieństwa. Krótko przed g. 4.30 przybył ks. kard. Prymas Hlond, powitany przez wojewodę Borkowskiego, gen. Dzierżanowskiego itd.

Wśród dźwięków hymnu papieskiego wjechał pociąg, a żywiołowe okrzyki przedstawicieli organizacji powitały opuszczającego wagon ks. Nuncjusza.

Przywitałszy się z ks. kardynałem oraz z przedstawicielami władz i organizacji, wśród których imieniem Ligi Katolickiej na obie archidiecezje dzikował za przybycie na zbliżający się zjazd katolicki prezes Ligi prof. Gantkowski, opuścił Dostojny Gość wśród

niemiłkających okrzyków dworzec i udał się w tow. ks. kardynała, błogosławiąc zebrany rzeszom, otwartym powozem do pałacu arcybiskupiego.

Przejazd przez miasto wykazał żywiołowe sympatje, które szczególnie serdecznie ujawniły się na prastarym Chwaliszewie, gdzie ustawione były pozatem i szpalery dzieci szkolnych.

Ujmująca, tchnąca wielką dobrocią postać księdza Nuncjusza podbiła sobie serca Poznania.

Ks. Nuncjusz był gościem ks. Prymasa. Po za szeregiem uroczystości kościelnych — między innymi akademii, którą w ub. sobotę przed poł. urządziło seminarjum duchowne — liczniejsze koła zapoznały się na raucie u ks. kardynała z Dostojnym Gościem, który w ub. sobotę w południe wyjechał wraz z ks. Kardynałem do Gostynia na zjazd katolicki i związane z nim uroczystości koronacyjne na „Świętej Górze” pod Gostyniem.

Tam poznały Go szerokie koła społeczeństwa naszej dzielnicy, tam też i On pogłębił swe przekonanie, że przywiązanie do Wiary i Stolicy Apostolskiej słusznie przyznało Polsce przydomek „Polonia semper fidelis” (Polska zawsze wierna).

Poznań.

Krawcy i stolarze żądają podwyżki płac.

Krawcy konfekcyjni w Poznaniu szykują się do stanowczej rozprawy ze swoimi pracodawcami o ostateczne załatwienie ich od lat datującej się pretensji o uregulowanie warunków wynagrodzenia. Umowa bowiem zarobkowa tych krawców z pracodawcami, zawarta jeszcze w roku 1924, została przez pracodawców już w 1925 roku jednostronnie o tyle zmieniona, że z ustanowionych w tej umowie stawek wynagrodzenia zaczęli potracać pracobiorcom 33%, rzekomo z powodu złej wówczas konjunktury w handlu konfekcyjnym. Potrącenia te utrzymały się w dalszym ciągu, mimo poprawy konjunktury i mimo wielokrotnych wystąpień pracobiorców o przywrócenie umówionych stawek wynagrodzeń. Raz tylko jeden w ciągu tego czasu, mianowicie w r. 1927, pracobiorcy otrzymali wynagrodzenie odebranych im zarobków w wysokości 10 proc.

Obecnie krawcy konfekcyjni nie myślą już jednak dalej czekać na załatwienie tej sprawy przez pracodawców i wystąpili ze skargą do inspektoratu pracy, w której żądają tytułem wyrównania różnicy zarobków z r. 1924 tytułem wzrostu drożyzny w tym czasie, podwyżki zarobków przeciętnie o 30 proc. W dniu 25 bm. ma się odbyć przed inspektorem pracy w tej sprawie rozprawa.

Krawcy konfekcyjni są mocno zdecydowani, jeżeli pretensje ich nie zostaną załatwione spokojnie, nie uchylić się, w stosownym czasie, od rozpoczęcia strajku.

Także stolarze i pracownicy drzewni wystąpili z żądaniem podwyżki płac z powodu drożyzny. Zaproszeniu na konferencję przez związki zawodowe, celem omówienia tej sprawy, pracodawcy jednak odmówili, wobec czego dalszym prowadzeniem sprawy zajęła się komisja

zarobkowa związku pracowników stolarskich i drzewnych, która o dalszych krokach ma w tych dniach zdecydować.

Państwowa Szkoła Ogrodnictwa w Poznaniu.

Dyrekcja szkoły zawiadamia, że zapisy na nowy rok szkolny na kurs pierwszy i drugi przyjmowane będą od 15 czerwca do 15 sierpnia br.

Istniejące przy szkole roczne Państwowe Kursy Ogrodnictwa przyjmować będą zgłoszenia do dnia 1 września br.

Wszelkich informacji udziela i wysyła prospekty Sekretariat Szkoły.

Korespondencje adresować należy: Państwowa Szkoła Ogrodnictwa w Poznaniu, ulica Noskowskiego nr. 6.

Koncert Kiepur w Poznaniu.

Ostatni koncert Kiepur na auli uniwersyteckiej w Poznaniu był jednym nieprzerwanym tryumfem polskiego śpiewaka, sławę pieśni i kultury polskiej roznoszącego po świecie.

Nim słów kilka szczegółowych poświęćmy Kiepurze, zwracamy uwagę, że Kiepur wystąpi w niedzielę, dnia 1-go lipca w Operze Poznańskiej w jednej z najwspanialszych swych ról w operze Pucciniego w „Tosce”.

Koronowo.

Mianowanie wójta. Dekretem p. wojewody, na obwód Koronowo mianowany został wójtem p. Józef Urbaniak, emeryt. komisarz obw. z Wierchucina Król, zastępca jego p. Feliks Buczkowski, rolnik ze Staregodworu. Teren administracyjny nowomianowanego wójta obejmuje gminy: Buszkowo, Bytkowice, Cierplewo, Glinki, Gogolin, Gogolinek, Gościeradz, Nowy-ówór, Okole, Salno, Samociążek, Skarbiwo, Starydwór, Sokoło Kuźnica, Stronno, Witoldowo, Wiczowno, Wudzyn, Wudzynek, Wielno, Zalesie i obszary dworskie: Brzozowo, Kotomierz, Sieciszewo, Różanno nadleśn., Stępka, Stronno nadleśn. i Trzebień. Siedziba wójtostwa jest Koronowo.

Zarząd Koła Podoficerów Rezerwy, które zostało w ub. miesiącu zorganizowane, składa się z nast. pp: dyr. Ed. Bayer, chorąży rez. — prezes, B. Kantowicz — wiceprezes, P. Nitecki — komendant, A. Łakoniak — sekretarz, Aleks. Gollnik — skarbnik.

Wycieczka do Gdyni. Pod kierownictwem dyrektora szkoły, prof. Borka, odbyła się trzydniowa wycieczka dzieci miejsc. szkoły gimn. do Gdyni. Wycieczka, złożona z ok. 40 dzieci i wychowawców, wyjechała z Koronowa w niedzielę, 17 bm. z rana i zwiędziła Gdynię i jej porty oraz Hel, poczem w środę, 20 bm. wróciła.

Wycieczkę do Makowarska urządziło miejsc. Stow. Kat. M. M. „Promień”. Przy dźwiękach własnej orkiestry, wymaszerowano już w sobotę, 16 bm. wieczorem do majątności Lucim, położonej opodal Makowarska, gdzie państwo Łuczakowscy ze staropolską gościnnością przyjęli i gościli licznie przybyłych. W niedzielę rano wyruszone w dalszą drogę do Makowarska, gdzie odbyła się msza św., odprawiona przez ks. dziekana Tyrakowskiego. Po nabożeństwie odbyło się w tamt. szkole przy udziale 60 młodzieńców, wspólne zebranie S. M. P. z Koronowa i Makowarska, któremu przewodniczył prezes tamt. Stow. — kier. szkoły p. Becker. Referat p. t. „Dlaczego młodzież powinna należeć do S. M. P.” wygłosił p. L. T. Gill, prezes S. M. P. Koronowo. Po południu odbyły się zawody sportowe obu S. M. P. a po ich ukończeniu Stow. koronowskie udało się na kawę i zakąski do czcigodnego ks. dziekana. Koleją o godz. 4 po poł. wrócono do domu. Przewielebnemu ks. dziekanowi Tyrakowskiemu i państwu Łuczakowskiemu koronowskie S. M. P. składa za tyle okazanej życzliwości staropolskie „Bóg zapłać”.

Z targu. Przeważnie ceny z ostatniego targu: masło 2,00—2,20, jaja 2,20—2,50, sałata 10—20 groszy, rzodkiewka 15—20 pęczek, ogórki 1,40 za gunt, agrest 80 groszy funt, rabarbar 20—30 groszy funt, kartofle 5,50—6,00, ctr.

Przypominamy, że przegląd wojskowy poborowych roczn. 1907 i odroczonej, z Koronowa, odbędzie się w czwartek, dnia 28 bm. o godz. 8 rano w sali w Grabinie.

Zakaz podawania i spożywania napojów alkoholowych. W dniach 26, 27 i 28 bm. zakazana jest sprzedaż i spożywanie napojów alkoholowych we wszystkich lokalach miasta Koronowa. Powyższy zakaz wydano w związku z urzędowaniem komisji poborowej.

Katastrofa samochodowa pod Leszczami.

Z Inowrocławia donoszą: Na szosie między Jerzycami a Leszczami wydarzyła się katastrofa samochodowa. Z powodu zepsucia się przyrządu kierowniczego wpadł do rowu autobus, wsku-

tek czego 3 osoby odniosły poważne obrażenia. Rannych przewieziono do szpitala w Inowrocławiu. Autobus uległ uszkodzeniu.

Nakło.

Z teatru. Obiadowy Teatr Polski z Poznania, pod dyr. p. T. Działosza, wystawił dnia 20 bm. w sali Strzelnicy, sztukę H. Lavodena p. t. „Słbieg” czyli „Obowiązek”. Artyści, nie zrzeni bardzo małą ilością publiczności, wywiązali się ze swego zadania znakomicie.

Nieszczęśliwy wypadek. W dniu 21 bm. w czasie treningu w skoku o tyczce, p. Pieczyński, absolwent praw, skoczył tak nieszczęśliwie, że złamał sobie nogę. Pierwszej pomocy udzieliło p. P. pogotowie Straży Pożarnej i odwiozło go do domu, dokąd zawezwano lekarza.

Przejechane dziecko. Dnia 21 bm. w godzinach popoł. przejechał woźnica z młyna p. Malczewskiego 3-letnie dziecko p. Müllera, pracownika kolejowego, zam. przy ul. Dąbrowskiego 248. Koło wozu przeszło dziecku przez brzuch. W bardzo poważnym stanie przewieziono dziecko do szpitala w Bydgoszczy.

Ofiary. Abiturjenci państw. gimnazjum hum. w Nakle złożyli na bibliotekę podręczników szkolnych dla biednych uczniów zakładu, poważną sumkę 142 zł. Ofiarodawcom wyrażamy szczerze podziękowanie za tak hojny dar.

Z życia towarzystw. W ub. niedzielę odbyło się organizacyjne zebranie cechu malarzy, na które przybyło kilkunastu zaproszonych mistrzów. Z ramienia władzy przybył na zebranie p. burmistrz Bobowski. Uchwalono założyć cech malarzy na pow. wyrzyski i szubiński, z siedzibą w Nakle. Dotychczas deklarowało przystąpienie do cechu 21 członków (mistrzów). Do zarządu weszli: p. Pokrzywiński, przewodniczący, p. Gasiorowski sekretarz i p. Ruske, skarbnik. Nowemu cechowi „Szcześć Boże”.

Kradzież. Panu inż. L. w chwili wykupywania przezeń biletu jazdy, niewykrytą sprawca zdołał skraść portfel z zawartością 300 zł. i ulotnić się w niewiadomym kierunku.

666-ta rocznica miasta Kcyni.

W bieżącym roku miasto Kcynia (Poznańskie) obchodzi swą 666-tą rocznicę istnienia.

666 lat mija od założenia miasta na podstawie przywileju, wydanego przez księcia Wielkopolskiego Bolesława Pobóznego.

W roku 1262 rycerze Jan i Ryner, którzy swą wierną służbą wobec księcia Bolesława wiele się zasłużyli, uzyskali w dniu święta św. Piotra dokument z rąk księcia; na podstawie którego ufundowali miasto Kcynię na prawie teutońskim, nadając mu — zgodnie z dokumentem lokacyjnym — prawo, jakie panowało w miastach Gnieźnie i Poznaniu.

Kcynia przygotowuje się do uroczy-

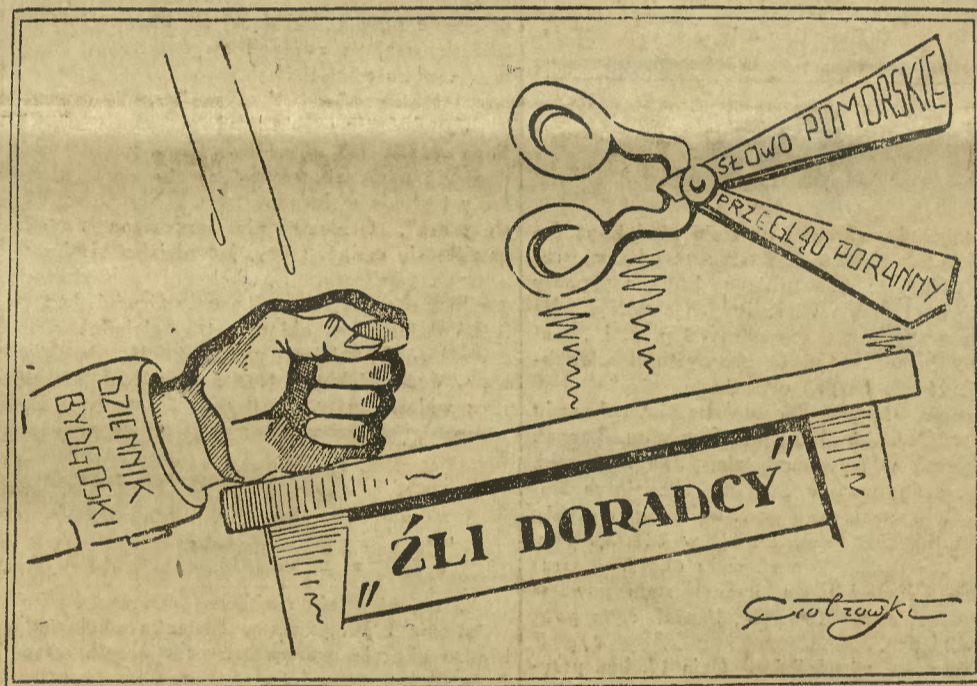
stego obchodu tego tak dla miasta doniosłego jubileuszu. Jako dzień uroczystości wybrano święto św. Piotra i Pawła 29 czerwca br.

Program uroczystości jest następujący:

O godz. 8.30 rano uroczysta Msza św. z kazaniem na intencję miasta.

O godz. 10-tej uroczysta akademja w sali p. Gdańca, podczas której wygłoszone zostanie: a) słowo wstępne przez burmistrza miasta p. Wł. Rybarezyka, b) referat pt.: „Z przeszłości miasta Kcyni” przez pana sędziego Pietrykowskiego z Torunia.

Z okazji jubileuszu wydało miasto księgę pamiątkową pt. „Z przeszłości miasta Kcyni”.

Ilustracja do znanego przysłowia.

Straszny wypadek w Gnieźnie.

W ub. piątek po południu znalazło dwóch chłopców, 10-letni Bachiński z ul. Mikołaja i jego rówieśnik Gruska, syn plutonowego z 69 p. p., niewiadomo w którym miejscu dziedzinka koszarowego zapalnik od granatu ręcznego. Chłopcy zaczęli się nim bawić: jeden

z nich trzymał go w lewej ręce między palcami, drugi zaś uderzał młotkiem. Skutek tej zabawy był fatalny. Zapalnik wybuchł i zmiądzzył Bachińskiemu lewą rękę oraz porozrywał mu brzuch, towarzyszył zaś jego ma ranę na czole. Bachińskiego przewieziono natychmiast do miejskiego szpitala, gdzie musiano mu amputować rękę po łokieć. Stan jego jest bardzo groźny.

DAMASŁAWEK. Tow. gimn. „Sokół” obchodzi dnia 1 lipca 5-letni jubileusz swego istnienia, według podanego programu: godz. 5 pobudka, godz. 10 zbiórka towarzystw przed lokalem p. Mencla i wymarsz do kościoła. Po nabożeństwie uroczyste posiedzenie. O godz. 15-ej koncert w ogrodzie p. Mencla, godz. 16 popisy gimnastyczne. W międzyczasie strzelanie do tarczy o premje. O godz. 21,30 wymarsz na zabawę taneczną.

Drugi dzień Zjazdu Kat. w Gostyniu. Koronacja Cudownego Obrazu na św. Górze.

Wczesnym już rankiem niezliczone tłumy wiernych ciągnęły z miasta ku Św. Górze, przy pięknej słonecznej pogodzie.

W uroczystościach koronacyjnych, sądząc z tego, że wielka przestrzeń przed klasztorem na wyniosłym wzgórzu była jednym olbrzymim mrowiskiem ludzkim, wzięło udział z górą 50.000 ludzi.

Na szczycie góry w środku wzniesiono piękny i olbrzymi ołtarz połowy na podjum. wysokości 5 metrów z licznymi stopniami. W ołtarzu w specjalnych ramach umieszczono obraz cudowny Matki Boskiej Gostyńskiej a obok 2 trony i stalle dla ks. Nuncjusza, ks. Prymasa i Episkopatu.

W uroczystej procesji wyniesiono z kościoła klasztorowego cudowny wizerunek przy biciu dzwonów i pieśniach oraz dźwiękach orkiestry.

Cała góra tonęła w lesie sztandarów ogromnej ilości delegacji i sodalicyj.

Wśród dostojników duchownych i świeckich, zgromadzonych u stóp ołtarza, byli obecni: ks. biskup-sufrażan gnieźnieński Laubiż, ks. biskup kujawski Krynicki, oraz wojewoda Borkowski, minister Niezabytowski, dow. DOK. VII. gen. dyw. Dzierżanowski, starosta kraj. Begale, wiceprez. Kiedacz, prof. dr. Gantkowski i d-ca 58 pp. pułk. Sikorski. Zaznaczyć należy, że w czasie nabożeństwa panował naogół wzorowy porządek, dzięki sprężystej organizacji, którą kierował p. szambelan Potworowski.

Przy zbliżaniu się procesji w obrazem, orkiestra 17 p. ul. z Leszna zagrała hymn papieski, poczem nastąpiła uroczysta msza połowa, w czasie której chór klasztorny i orkiestra klasztorna pod batutą p. Stańczyka wykonały „Mszę” Giesmachera oraz specjalną kompozycję na chóry i orkiestrę ks. Hlondowskiego z Warszawy.

Mszę św. (połowa) celebrował ks. Prymas Hlond, a podniósł kazanie wygłosił ks. biskup Radoński.

Koronę szczerolotą niósł w procesji uroczystej rycerz maltański hr. Edward My-

cielski z Wrześni w asyście członków rodziny.

Widok ołtarza pięknie przystrojonego w girlandy z kwieciami a otoczonego przez śniące ornaty i sutanny duchownych czynił potężne wrażenie.

Przebieg uroczystości nadano przez radio, a wielkie megafony pozwoliły słyszeć 50-tysięcznej rzeszy najdrobniejsze szczegóły ze słów kazania i pieśni w czasie nabożeństwa.

W kazaniu swem ks. biskup Radoński podkreślił znaczenie kultu dla Najśw. Pani-ki-Bogarodzicy w Kościele katolickim i w Polsce dawnej i współczesnej. Marja króluje na niebie i ziemi a panuje nad czeluściami piekielnymi. Przed nią od wieków chyliły się i chyła koronowane głowy a urok Jej i potęga zwalcza i ściera herezje po całym świecie.

Niech więc dziś wysoko wzniesione sztandary Marji załopocą w domach i chatkach, gdzie tylko bije szersze serce polskie, szerząc kult dla Przczystej Pani-ki i odradzając życie społeczne.

Wzruszający był moment nakładania korony na skronie Matki Boskiej i Dzieciątka Jezus, który poruszył sercami tłumnie zgromadzonych wiernych. Po koronacji wśród śpiewów w uroczystej procesji, zaniesiono cudowny obraz do kościoła OO. Oratorjanów.

Po przerwie podjęto dalsze obrady zjazdu, w których wzięli udział prócz dostojników Kościoła, także p. min. Niezabytowski, wojew. Borkowski i inni przedstawiciele władz. Powitał ich krótkim przemówieniem marszałek zjazdu p. Buniński, poczem odczytał liczne depesze z życzeniami pomyślnych obrad, nadesłane z całego kraju. Po wysłuchaniu dalszych referatów i uchwaleniu przedstawionych rezolucyj, kongres zamknięto, poczem w kościele farynym odprawiono uroczyste Te Deum.

Dalsze szczegóły i uchwały zjazdu podamy z braku miejsca w następnym numerze.

Tczew.

Nie minie ich kara zasłużona. W ub. czwartek, o godz. 3 po poł. kilku podpitych młodzieńców napadło na idącego ul. Gdańska, jakiegoś młodzieńca, wymierzając mu dotkliwie rany. Napadnięty począł uciekać, aż spotkał urzędnika policyjnego, który z nim poszedł na miejsce napadu. Awanturnicy zważyli — lecz zasłużona kara ich nie minie, bo policja zna ich dobrze.

Chciał sobie sprawić ubranie. U jednego z kupców konfekcyjnych przy rynku, zakupił sobie pewien rzeźnik ubranie, w cenie 85 zł. na wyplatę, podając przy tem zmyślone dowody i warunki spłaty. Okazało się, że wprawdzie

jest rzeźnikiem, ale bez zajęcia.

Nowy cennik artykułów spożywczych. Z powodu ponownego unormowania niektórych cen, ogłasza się nowy cennik chleba, mięsa i wyrobów mięsnych, który obowiązuje od dnia ogłoszenia. Chleb żytni wagi 2 kg 1,50 zł., bułka wagi 45—50 gram. 0,05, 1 kg mięsa wołowego I klasy z kośćmi 3 zł., bez kości 3,60, II klasy z kośćmi 2,60, i bez kości 3,00, mięso III klasy 2,20, mięso wieprzowe: kotlet 3,30, od brzucha 3,10, słonina 3,50, od szynki i łopatki 3,10, od głowy i od nogi po 1,80, smalec 4,80 za kg., kędz 3,60, mięso cielęce I jakości (od kuli) kilo 2,40 zł., od prozdka 2,00, kiełbasa zwyczajna 3 zł. za kilo, kiszka krwawa i wątróbka 3 zł.

Uroczystość „Wianków” w Tow. Wioślarskiem „Wisła”.

Na malowniczych stokach górskich tysiące narodu przeżywało chwilę radosnego nastroju.

(Korespondencja własna „Dziennika Bydgoskiego“)

Grudziądz, dnia 25 czerwca.

Każda impreza grudziądzkiego towarzystwa wioślarskiego „Wisła” jest dla miasta i jego kulturalnych mieszkańców prawdziwym evenementem. Czy to weźmiemy inauguracyjny sezon wioślarski, bądź urządzenie tak do naszego sentymentu słowiańskiego przemawiającej tradycji „Wianków” — zawsze cały elegancki Grudziądz spieszy na te uroczystości. Bez przesady rzec można, że grudziądzkie towarzystwo wioślarskie na terenie naszego miasta zdobywa sobie zasłużoną reputację organizacji, uprawiającej na jałowym gruncie naszego życia społecznego nie tylko wiele praktyczny, miły sport, ale, co nie mniej ważne, podtrzymuje i rozwija zaniedbane kulturalne życie towarzyskie.

Pisząc na temat powyższy i nie mając zamiaru psuć nastroju uroczystościowego, mimochodem pozwolę sobie zwrócić Prześwietnemu Magi-stratowi uwagę, nie gwoli jakiegoś złośliwego doulinku, lecz uprzejmego przypomnienia, że tak pożyteczna instytucja jak tow. „Wisła” nie mniej powinna korzystać z tych wszystkich łask i dobrodziejstw gminnych, jakimi się obdarza inne organizacje. — Potrąciłem o strunę tematu rozległego, przeto w obawie rozsadzenia ram zwykłego reporterskiego sprawozdania, kończę, obiecując przy nadarzącej się okazji niejedną kwestję, mającą związek z powyższym tematem, osobno oświetlić.

Niepokalanie czysta i zrównoważona toń wiślana odbija migotliwe światełka przeczanych rzesziste ogni sztucznych. Gęsto przelajają rakiety i płynie melodyjny ton „Wisła moja, Wisła szara”. Orkiestra niezmordowana Pogoda ustaliła się cudna, sprzyjając niejako zamiarom naszych wioślarzy. Na malowniczych stokach górskich mrowie ludu. To cały Grudziądz wyległ. Pożądliwym okiem patrzy niejedną z organizatorów dzisiejszej uroczystości, namyślając się w duchu, jakby z tego narodu ściągnąć haracz widowiskowy, choćby po 20 groszy. By-

łoby kilka tysięcy i towarzystwo, narazie pracujące z deficytem, przy akompaniamencie poważnego długu, odrazu stanęłoby na materialne nogi.

Narazie to utopia.

W górę pędzi rakietą. Szybkości jej biegu nie obliczę. Musi być już djabło daleko, hen, aż w gwiazdny szlaku. Rozkołysany tłum z dzieciną beztraską śladzi zawrotną szybkość jej spadku. Trzask, plusk — i już pogrzebana w świetlistym kręgu wodnym.

Po cichej toni wód wiślanych sunie oświetlony korowód łodzi Wszystkie w zieleni. Zrywają się oklaski, przeciągłe, radosne. Reflektor celuje i znaczy drogę jakąś jasnością przedziwną, to znów rzuca się na nieprzeliczony tłum, uciechę wśród niego wywołując. W czterech miejscach buchoją płomienie ogniska. Z suchym trzaskiem ogień pożera stopy drzewa. Łodzie wracają. „Wisła się pali!” To już nie zwodniczy okrzyk, ale czarodziejska ognista dekoracja, która tyle wywołuje u nas zachwyty. Z biegiem wody leniwie posuwają się wianki. To żelazny, motorowy „Rekin”, warcząc i turkocząc puszcza je na wodę. Płyną w dal, płyną starym, dawnym szlakiem polskim, unosząc nasze nadzieje, nasze tęsknoty...

Wisła wciąż zarumieniona i raz do roku tonie w powodzi ognia.

Takie to dzieja się dziwy nad dziwami w ten jeden jedyny, przedczny dzień tradycji słowiańskiej.

Towarzystwo wioślarskie „Wisła”, które z takim wysiłkiem i energią pielęgnuje kult „Wianków”, mający w sobie tyle niesamowitego czaru, zdobyło sobie tą uroczystością dobrze zasłużoną wdzięczność tych mas, które, stojąc zdala i obserwując, żyły przez chwilę beztraskliwą, dziecinną niemal i jakże niewysłowienie miłą radością. (es).

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 27 bm. włącznie apteka „Radziecka”, ul. Szaroka.

Z Teatru Pomorskiego. We wtorek, 26 bm. o godz. 9,15 wiecz. przemiła, bardzo melodyjna 3-aktowa operetka Waltera Kolo p. t. „Marieta”. Jej pełna humoru akcja, doskonała gra artystów z pp. Leonowicz, Okszańska, Zdzitowieckim, Balcerzakim, Ilcewiczem i Aiexsym na czele, oraz bogata rewja p. t. „Acb, te użki”, z szeregiem szlagierowych numerów, wykonanych przez siostry Piechotównie oraz pp. Leonowicz i Zdzitowieckiego, są przyjmowane z niebywałym aplauzem. Ceny miejsc niższe (od 40 gr. do 4 zł.).

W środę, dnia 27 bm. o godzinie 8,15 wiecz. premiera świetnej komedji Alfredda Savoira, p. t. „Ośma żona Sinobrodęgo”, w której pod wytrwałą reżyserją p. Feliksa Chmurkowskiego wystąpią najlepsze siły naszego zespołu. Rozgłos, jaki zyskała ona na innych scenach polskich, jakoteż pierwszorzędna obsada, z udziałem pp. Fiszterówny, dyr. Rygiera, Chmurkowskiego, Balcerzaka i Ulińskiego w rolach głównych, są najlepszą rękojmią, że publiczność będzie naprawdę zadowolona.

W czwartek, dnia 28 bm. o godz. 8,15 wiecz. po raz drugi „Ośma żona Sinobrodęgo”.

Uzyskanie doktoratu. Pan K. Stojalowski z Torunia uzyskał na Uniwersytecie Pekańskim dyplom i tytuł doktora wszech nauk lekarskich.

Z posiedzenia Rady miejskiej w Podgórzu. Na posiedzeniu Rady miejskiej w Podgórzu, które się odbyło dnia 29 bm. uchwalono przjąć przedłożony statut organizacyjny dla miejskiej kasy oszczędności i dokonano wyboru rady kasy oraz członków komisji rewizyjnej. Do rady kasy weszli z grona radnych pp.: Hetlof, Tylman, Czempisz i Skrzybiak, a z poza Rady p. Chronowski Adam. Do komisji rewizyjnej wybrano pp.: Kędzierskiego, ks. Domachowskiego i Wisniewskiego.

Podczas uroczystości wiankowych spaliły się dwa płaszcze. Jak się dowiadujemy, podczas uroczystości wiankowych, na jednym ze statków spaliły się dwa płaszcze damskie, które zawieszono były w pobliżu ogni sztucznych. Płaszcze to należały do baletnic z teatru.

Obchód wianków w Toruniu. Uroczystość Świętojańska w Toruniu, urządzona staraniem Klubu Wioślarskiego, wypadła znacznie lepiej, aniżeli w latach poprzednich. Już około godz. 8-ej wieczorem zebrały się tysięczne tłumy obywateli nad brzegiem Wisły, by podziwiać

bądź to udekorowane i barwnie oświetlone łodzie i statki, bądź to fantastyczne ewolucje ruszających z Teatru Pomorskiego, które wykonały efektowne tańce, i wiele innych atrakcji. Na brzegu przygrywała orkiestra 63 p. p. i „Drużyna błękitnej”. Całość uroczystości wiankowych wypadła bardzo okazale.

w Toruniu, Cecylja Wochowska, kancel. sądu pow. w Toruniu, Stanisław Bendzion, kancel. sądu pow. w Nowemmieście, Jan Slizewski, kancel. sądu pow. w Tczewie, Franciszek Różański, II kancel. sądu pow. w Pucku, Walenty Biliński, kancel. prok. okręg. w Starogardzie, Marjan Murawski, kancel. sądu okręg. w Grudziądzu, Edmund Ciara, kancel. sądu pow. w Grudziądzu, Józef Kowalski, kancel. sądu pow. w Grudziądzu.

Wycieczka ogrodników. Dnia 17. bm. przybyli członkowie Związku Ogrodników Produkcujących z Grupy, Grudziądzka oraz Związku Ogrodników Dominjalnych w Chełmży, w liczbie 50-ciu do domu naszego, celem bliższego zapoznania się z przebiegiem prac około P. W. O. P. Delegatów wyżej wspomnianych związków oprowadzał po terenie P. W. O. P. z ramienia komitetu p. Kazimierz Bagiński, insp. ogrodów miejskich, udzielając szczegółowych wyjaśnień. Wśród delegatów zrobił postępek w pracy około P. W. O. P. bardzo dobre wrażenie i nie szczędzono słów pochwały inicjatorom mającej być dnia 28 lipca otwartej Wystawy Ogrodnictwo-Przemysłowej. W czasie oprowadzania delegatów, komitet P. W. O. P. przyjął od 32 ogrodników produkujących i dominjalnych zgłoszenia czynnego udziału w tejże wystawie.

Kurs podkuwaczy koni w urzędowej szkole podkuwaczy w Toruniu rozpocznie się z dniem 1 lipca. Kurs trwa 3 miesiące i jest bezpłatny. Zgłoszenia przyjmuje kierownik szkoły podkuwaczy, p. Dąbrowski, Toruń, ul. Prosta 30.

RÓŻANNA, pow. świecki. Bardzo ważne dla hodowców i rolników. Pomorska Izba Rolnicza urządza w bież. sezonie, wzorem lat ubiegłych, przeglądy propagandowe i planowe bydła rogatego i trzody chlewnej, połączone z premjowaniem sztuk odznaczonych. W związku z tem odbędzie się w naszej miejscowości, w poniedziałek, 9 lipca br. o godz. 9, przegląd planowy. Wystawiać mogą bydło tylko członkowie istniejących Kółek hodowlanych; trzodę chlewną wystawiać może każdy rolnik. Za materiał wyróżniony, udzielać się będzie nagrody honorowe i pieniężne.

Poświęcenie sztandaru Tow. Powstańców i Wojaków w Sicienku.

W ub. niedzielę ruchliwe Towarzystwo Powstańców i Wojaków w Sicienku obchodziło bardzo okazałe uroczystość poświęcenia sztandaru, na którą przybyły okoliczne towarzystwa, przedstawiciele wojskowości i samorządu oraz bardzo liczni goście. Rano z orkiestrą wojskową na czele wymaszerowano w pochodzie poprzez Woynowo do kościoła parafjalnego w Nowej Dąbrówce. Mszę św. i podniósł kazanie o miłości ojczystej wygłosił miejsc. proboszcz ks. Jabłoński, który również dokonał poświęcenia sztandaru. Chrześniymi sztandaru byli pp.: radca Draheim, posiadziciel dóbr rycerskich Gumowice - Wroniawy, kom. Kozubka, komisarz Kozubski z posiadzicielką p. Buszkiewiczową, kapitan Koc z Bydgoszczy z posiadzicielką dóbr p. Chełminiakową z Trzcinka, p. Chełminiak z p. Grochowska, p. Oszubski Julian, p. Bodowa, p. Burchardt, p. Umerska z dyr. Radziwiłskim z Potulic.

Przed kościołem odbyła się zbiórka i uroczystość wręczenia sztandaru. Do zebranych przemówił m. in. radca Draheim, szczerzy patron towarzystwa, fundator sztandaru, wręczając go w ręce prezesa towarzystwa p. Budy. Następnie odbyła się defilada, która wypadła bardzo okazale.

W Woynowie odbyła się następnie uroczystość wbijania gwoździ, obiad wspólny i wycieczka wieczorem zaś tańce w Mohlu i Woynowie.

Przy uroczystości wbijania gwoździ przemawiali pp.: przedstawiciel władzy Wojackiej p. Uciechowski z Bydgoszczy, im. gen. Thommeego przemówił kap. Koc, im. starosty i we własnym imieniu p. kom. Kozubski, bardzo serdecznie. Krótko przemówił również p. radca Draheim, przedstawiciele Powst. i Woj. z Wtelna, Slesina, Mohla, Trzymiętowa, przedstawiciel Młodzieży Kat z Slesina oraz przedstawiciel „Dzien. Bydg.” red. Ryszewski. Dłuższe przemówienie wygłosił również prezes obwodowy p. dyr. Radziwiłski z Potulic, nawołując do rze-

telnej pracy dla dobra Ojczyzny. Złożono 11 gwoździ, m. in. od red. „Dzien. Bydg.” Po wspólnym obiedzie przystąpiono do zawodów, których wynik jest następujący: w sześciokilometrowym marszu pierwsze miejsce zajął p. Brach z Woynowa, Wilczyński i Jaroszewski. W biegu na 100 mtr. pp. J. Mróz - Slesin, A. Maliszewski - Woynowo, Fr. Łasa - Ugoda, Fr. Adamczyk - Sicienka, A. Edwardt - Sino. W rzucie kulą: Fr. Łasa - Ugoda, Zyg Kozłowski, Sadowski - Slesin, Szalecki - Sicienka, J. Mróz - Slesin. Skok wzwyż: Nawrocki - Slesin, A. Kowalski, J. Mróz, St. Szalecki, A. Edwardt. Skok w dal: Plotka, J. Mróz, A. Kowalski, J. Należyty, Fr. Łasa. W biegu na 600 mtr. pp.: Fr. Adamczyk, Siuchniński - Slesin, A. Kujawa, Lemańczyk - Rujno, J. Mróz. Bieg na rowerach 6 km.: Al. Szyll, M. Rójewski, J. Umerski, Fr. Doroszewski, A. Maliszewski, wszyscy z Woynowa. Zwycięscem rozdano następnie bardzo cenne nagrody. Loterja fantowa Wojaków cieszyła się dużym powodzeniem. Nadobne dziewczęta obdarzały panów pięknymi kwiatami. W godz. popoł. przyjmował u siebie nadzwyczaj serdecznie p. radca Draheim wraz ze swą czcigodną małżonką. W tak staropolsko gościnnych progach spędzono bardzo mile kilka chwil. Pan radca Draheim, człowiek poważny, umiający swoją serdecznością i naturalnością w obojętności zaskarbił sobie serce obywateli i podwładnych. Dzielny gospodarz, dzielny patriota, zawsze chętny, gdy idzie o dobro sprawy. Wiele działał i działa, mając hojną rękę, choćby wspomnieć np. kolejarzy, dla których ufundował ładne biblioteki w Nakle, Ostrowie Wilk., Katowicach, ufundował np. sztandar dla miłoś. towarzystwa i dla wojaków w Działdowie itd. Obecnie własnym kosztem wybudował wspaniałą Bożą Mękę której poświęcenie odbędzie się w dożynki itd.

Więcej goście spędzili czas na zabawie u Powstańców, którzy bawili się w dobrej zgodzie i harmonii, aż do białego rana.

Potworna zbrodnia w powiecie bydgoskim.

Okrutny parobek i jego zbrodnicza miłość. — W czerwonym polu. — Zastygłe zwłoki wołają o pomstę do nieba. — Tragedja sieroty.

Nieoceniony Buick jest gotów do drogi. Za chwilę pędzi całą siłą gazu w stronę Koronowa, poddając się jak potulne dziecko wytrawnemu kierowcy redakcyjnemu p. Mysze. W godzinach rannych doniesiono nam, że w Więzowni za Koronowem w pow. bydgoskim popełniono morderstwo. Pędzimy więc na miejsce zbrodni.

Ciężkie uczucie, z jakim zawsze się jedzie na miejsce wypadku czy zbrodni, zwiększa jeszcze widok spustoszeń, jakie w okolicach Wtelna poczynił orkan w dniu 10. bm. Przy szosie leżą dziesiątki drzew, wyrwanych z korzeniami, z uschniętymi przeważnie gałęziami. Mijamy Koronowo, za chwilę jesteśmy w Więzowni.

Zatrzymujemy się przy schludnym domku miejsc. sołtysa p. Lubiewskiego. Jest to dawna zasiedziała rodzina w Więzowni, ów domek, jest od powyżej 110 lat ubezpieczony. Witamy się z uśmiechem gospodarzem, prosząc, aby nam towarzyszył.

Polną drogą, wśród pięknych łąk zbóż, dostajemy się na wybudowanie gospodarza p. Górskiego, które było terenem okropnej zbrodni. Wita nas zgnębiony, żona jego szłocha, widzimy również dwoje starszuchów załamujących ręce. Składamy wszystkim słowa gorącego współczucia i rozpoczynamy wywiad.

Marja Gemza, służąca pp. Górskich zeznaje: spałyśmy obie z Marią Chryczakówną, również służącą na majątku. Nagle o godz. 2 w nocy usłyszałam głos męski i w zakratowanym oknie ukazała się wielka głowa mężczyzny z bujną czupryną w kędziarach. Natychmiast poznałam, iż jest to były parobek Edmund Rybczyński, jego straszne oczy poznałam nawet w ciemnościach. Wielkim rewolwerem wygrażał w stronę łóżka nieszczęśliwej grożąc, iż będzie strzelał, jeśli natychmiast do niego nie wyjdzie. Maryla się opierała, w końcu steroryzowana jak lunatyczka poczęła się ubierać, głośno płacząc. Słyszałam ich oddalające się kroki i głośną rozmowę. Za chwilę rozległ się przeraźliwy krzyk, wołający o pomoc. Pobiegłam do pani Górskiej, zawiadamiając, iż parobek Rybczyński bije Marylę.

Gospodyni domu pierwsza wybiegła poprzez ogród do drogi na pole. Oczom jej przedstawił się straszny widok. Na środku drogi leżała nieszczęsna ofiara zbrodniarza w ubraniu poszarpanym, nawpół odkrytą, z piersi jej płynęła obficie krew, czaszka biednej dziewczyny doszczętnie zmiażdżona, piękne rysy młodego dziewczęcia już zastygłe, w oczach rozszerzonych straszliwa groza i rozpacz. Nad nią stał 24-letni Edmund, były parobek, który wymeldował się do Serocka w powiecie świeckim syn malarzów ze Starego Dworu. Zawsze ten niesamowity chłopiec budził postrach wśród otoczenia, czy jego tak dziwnie patrzące, wyrażały okrucieństwo i złość niepojętą.

Zbrodniarza z rewolwerem w ręku z podniesioną, bujną, czarną czupryną, cały umazany we krwi, robił wrażenie rozjuszonego zwierzęcia. Jego parabelum zdawało się dymić od strzału, niedawno co oddanego. Raz poraz zgrzytał zębami. Rozpaczającej gospodyni nie pozwolił zbliżyć się do dziewczyny, jedynym gwałtownym ruchem zepchnął trupa do przydrożnej brzozy, zdjął z siebie krawat, kołnierzyk i półkoszulek i położył na twarz dziewczyny, śmiejąc się dziko.

Przerazoną kobietę nast. pociągnął na podwórze, gdzie zetknął się z gospodarzem, któremu kazał natychmiast podnieść ręce do góry. Widząc, że ten jest bezbronny, nie spuszczając rewolweru poczęł niepytany opowiadać szczegóły swej zbrodni. Służąc u gospodarza, pokochał Marylę, a że nie chciała go, postanowił ją zabić. Wyruszył z Serocka popołudniu. W drodze jakiejś kobiecie odebrał rower i na nim przyjechał do Więzowni. Gdy odmówiła mi, strzeliłem do niej, mimo to bronila się jeszcze, gdy ją zgwałcił, zacząłem masakro-

wać siekierą. Ponieważ nie chciała być moja, nie będzie niczyją.

Na znak, że była moja, pozostawiłem na niej półkoszulek i kołnierzyk. Ja już taki jestem — zakończył wyzywająco.

Zbrodniarza nie uciekał, ani za godzinę, ani za dwie. Wiem, co uczyniłem — mówił — wiem, że przybędzie tu policja i z nią chcę się jeszcze rozprawić. Dopiero o godzinie 5 rano wsiadł na rower, przejechał najspokojniej przez wieś, napotkanym ludziom opowiadał, jak pomścił się na dziewczynie która go nie chciała. Widziano, że odjechał w stronę Wierzchucina. Obecnie wszelki ślad po nim zaginął.

Policja z Koronowa przybyła o godz. 6 rano i rozpoczęła energiczny pościg za zbrodniarzem, który niewątpliwie nie ujdzie karzącej ręki sprawiedliwości.

Rozglądamy się bacznie po zabudowaniu. Pokazują nam małe, zakratowane okienko, widzimy ślady zabitego obuwia zbrodniarza i zwiędłą kratę, przez którą wsunął głowę do pokoiku służących. Śp. Maryla od lat 9 tu zamieszkiwała, służąc wiernie swoim chlebodawcom, u których zaskarbiła sobie wprost uczucia rodzicielskie. Kochano ją i ceniiono, jako prawą dziewczynę, której nikt i nic zarzucić nie mógł. Odznaczała się pięknnością i wielką dobrocią.

Śladami zbrodniarza i jego nieszczęsnej ofiary przechodzimy przez ogród do drogi. W brzoździe widzimy zwłoki dziewczyny, przykryte prześcieradłem, które przytrzymują kamienie polne. Wystają tylko bosa noga nieszczęsnej, obok leżą pantofle, które zdjął swej ofierze młodociany zbrodniarza.

Unoszą trupa — zgrozą przejmując obecnych straszny widok masakry.

Wokoło pełno krwi. Jakiś prostaczek odzywa się, iż dlatego jest takie czerwone pole, bowiem ziemia nie wciąga krwi, aby ta wołała o pomstę do Boga nad okrutnym zbrodniarzem...

Obok stoi skurczona postać dobrego człowieka. W oczach ma łzy serdeczne. Ma lat 58. nazywa się Jan Szwed, pochodzi z Małopolski, z powiatu Cieszanów, gdzie miał małe gospodarstwo. Nie mając dzieci, dobrotliwi ludzie przytulili sierotę Mariannę Chryczakównę, której zastygłe zwłoki oto leżą przy drodze, gdy miała lat sześć. Zniszczeni wojną przybyli do Wielkopolski i przed 9 laty rozpoczęli tu służbę w Więzowni. I tu doczekali się tak wielkiego nieszczęścia.

Ze łzami w oczach uścisnęliśmy dobre, zacne, spracowane jego ręce, które tuliły ongiś 6-letnią sierotę — dziś tak tragicznie zmarłą.

Odmówiwszy pacierze — odjechalismy z ciężkim sercem. Zbrodnia, ta krwawa masakra nad bezbronną zrobitą na waszem sprawozdawcy może większe wrażenie, aniżeli widok dziesiątek trupów katastrofy kolejowej pod Starogardem.

Morderca Chryczakówny oddał się w ręce policji.

W ostatniej chwili dowiadujemy się, że morderca Marii Chryczakówny w Więzowni, Edmund Rybczyński, zgłosił się wczoraj o godz. 17 po poł. dobrowolnie w policji śledczej. Błąkał się on jakiś czas po lesie i w końcu zdecydował się oddać w ręce władz, prosząc, aby one z nim zrobiły, co chcą. Przybył on na damskim rowerze, zaopatrzony w kiełbasy i chleb. Został zaraz osadzony w więzieniu.

Senator Tanto (kl. niem.) skarżył się na niesprawiedliwe praktyki władz administracyjnych wobec polskich obywateli narodowości niemieckiej. Niemal ze stuprocentową pewnością przyjąć można, że były to skargi bezpodstawne. U nas traktuje się Niemców nietylko równomiernie, ale nawet z pewną wyjątkową kurtuazją. Ma to swoje, może nawet słuszne powody, o których innym razem pomówimy.

Było więc rzeczą przedstawiciela rządowego, wykazać ewent. niesłuszność skarg senatora Tanto. Niestety, uprzedzili go panowie senatorowie wołań: a czy Niemcy lepiej z nami postępowali?

Panowie senatorowie wybaczą, ale to nie jest żaden argument. Bo logicznie należy z niego wywnioskować, że jeśli Niemcy postępowali wobec nas po chulięńsku, to i nam wolno tak samo postępować z Niemcami.

Leży w tem nietylko przyznanie się do braku tolerancji wobec współobywateli obcej narodowości, ale i próba usprawiedliwienia tej nietolerancji trochę (pardonnez moi) żakowskim argumentem: kopnąłeś ty mnie, więc kopnąłem i ja ciebie!

Ucisk i gnębienie obcych narodowości leży w naturze Niemca. Tolerancja zaś polska, religijna i narodowa, była zawsze chlubną kartą naszych dziejów. Zostańmyż przy tem, co nam sąd historii między nasze plusy zapisał.

— Kwiecie z lip przy ulicach i w parkach miejskich nie wolno zrywać swawolnie i bez nadzoru. Kto lipowego kwiecia potrzebuje, może się udać po zezwolenie w czasie od godz. 9—12 do Administracji Ogrodów Miejskich (w ogrodzie Kazimierza Wielkiego), gdzie za drobną opłatą się wskaże, z których drzew i w jakim czasie można kwiecie zrywać.

— Szkoła im. św. Trójcy. We wtorek i środę przyjmować się będzie zgłoszenia dzieci do szkoły pomiędzy godziną 15—17. Przedłożyć należy metrykę urodzenia oraz świadectwo szczepienia ospy.

— Prośba do kupców. Niektóre firmy przy ulicy Gdańskiej studzą paloną kawę w ten sposób, że na blachach wystawiają ją na chodniki przed składem. Dym, ulatniający się z palonej kawy jest tak żrący i szkodliwy dla oczu, że publiczność zmuszona jest zdaleka omijać to miejsce. Pożądanymby więc było, aby firmy przez wzgląd na higienę i przykre uczucie, jakie sprawia publiczności żrący dym, zechciały zaniechać tego.

— Średnia Zawodowa Szkoła dla dziewcząt w Bydgoszczy. Istniejąca od niedawna w naszym mieście Tow. „Popierania Pracy Zawodowej Kobiet”, założone przez pp. starościny Beretową, inż. Kraszewską, mec. Maciaszkową, inż. Robieską, drową Szubertową i red. Teskową, postawiło sobie za zadanie, w myśl swoich społeczno-kulturalnych celów, założyć taką szkołę dla dziewcząt, która w oparciu o rząd, miasto i społeczeństwo, mogła być najlepszym praktycznym wyrazem dążeń współczesnych na polu wychowania kobiety, a to za pomocą celowego zawodowego wykształcenia. Szkoła taka na stopniu szkół średnich, od dawna przez rodziców oczekiwana, zostanie za poparcie rządu otwarta w dn. 1 września br. Dla wyjaśnienia należy nadmienić, że nie będzie ona miała nic wspólnego z istniejącą u nas szkołą gospodarstwa domowego p. Rubenau, ponieważ będzie 3-letnią, opartą na programie dla zawodowych średnich szkół zawodowych żeńskich o wyższym poziomie nauki i obie te szkoły przeszkadzać sobie nie mogą i nie będą. Celem praktycznym owej szkoły dla dziewcząt jest fachowe i wszechstronne wyuczenie się zawodu, który dać może kobiecie stosunkowo dość rychło zarobkową pracę i byt niezależny. Ideowo służyć musi tej szkole zawodowej za podstawę myśl, że obrany przez kobietę zawód winien mieć cechy rzemiosła wyróżniającego się charakterem przeważnie swoistym, polskim, a wykonaniem najpiękniejszym i że to szlachetne rzemiosło winna kobieta polska coraz bardziej udoskonalać. Jakkolwiek więc na początek swojego programu szkoła zawodowa wprowadzi naukę bielizniarstwa i haftu, to nauka ta dążyć będzie z pomocą przedmiotów pomocniczych, jak estetyka i rysunek (dekoracyjny, kompozycyjny itp.) do zastosowania obok praktyczności także wyższych wymagań dobrego smaku i piękna. Jednocześnie z nauką zawodową pobierać będą uczennice dalsze wykształcenie ogólne w religii, językach (tylko nowożytnych), historii, geografii, rachunkowości przemysł. itp. Dziewczęta z ukończoną szkołą powszechną lub kl. IV gimnazjalną obowiązane są do nauki 3-letniej, z ukończoną kl. VI do 2-letniej. Dyrekcja robi starania o zwroty czesnego dla córek pracowników państwowych i o niższe na kolejach, które to ulgi są zapewnione. Wpisowe wynosi jednorazowo 5 zł, opłata miesięczna 25 zł bez żadnych innych dodatków. Dziewczęta pilna a niezamożne otrzymują ulgi. Towarzystwo zakładające tę szkołę nie ma nic innego na widoku, jak tylko cel społeczny. W planie jest także prowadzenie kursów wieczornych dla kobiet, chcących się wykształcić w rzemiosłach artystycznych. Do wpisów można się zgłaszać od dnia dzisiejszego do 1 lipca za okazaniem odnośnych dokumentów w kancelarii szkoły zawodowej przy ul. Gdańskiej 67, parter. Z zarządzenia Kuratorium powierzono kierownictwo p. Zofji Małewskiej.

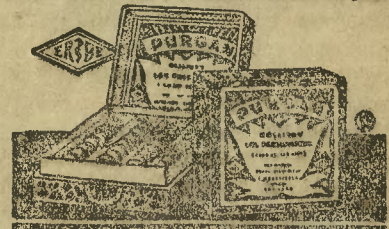
Podziękowanie.

Za liczne dowody życzliwości, jakie otrzymałem z okazji imienin, składam na tej drodze serdeczne dzięki, zapewniając Gratulantów, że ani uczucia moje względem Nich, ani działalność moja na niwie politycznej i społecznej nie ulegną zmianie.

JAN TESKA.

PURGAN

ROŚLINNY LEK PRZECZYSZCZAJĄCY

R. BARCIKOWSKI S.A. POZNAŃ

Do nabycia w aptekach.

Dziś premiera!
ŚLAD NA ŚNIEŻNEJ POSTYLI
dramat sensacyjny w 16 aktach.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 26 czerwca 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Jana i Pawła mm.
Jutro: Władysława króla w.
Wschód słońca: godz. 3.37.
Zachód słońca: godz. 20.27.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od 25 czerwca do 30 czerwca dyżurują następujące apteki:

- 1) Apteka Centralna, Gdańska 19.
- 2) Apteka pod Lwem, Około.

Wypożyczalnia książek „Lektor”, ulica Gdańska 141. otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Dziś niezwykle wesoła o muzyce nowocześniejszej operetka Benatzky'ego „Adieu Mimi”.

W środę dla Polskiego Związku Kolejowców „Róża Stambułu”. Początek o godz. 7½ wieczorem. Wszystkie bilety sprzedane.

W czwartek wejdzie powtórnie na afisz „Tylko ty”, operetka W. Kolla.

W piątek tak owacyjnie przez premierową publiczność przyjmowana „Rzeczywistość” Górczyńskiego w koncertowym wykonaniu pp.: Dehnelowej, Marzewskiej, Niwińskiej i Meliny, który precyzyjnie sztukę przygotował.

W sobotę po cenach zniżonych „Księżna cyrkówka”.

Na ostatnim posiedzeniu Senatu zaszedł fakt, z którym niepodobna się zgodzić, i który trochę dziwnie oświetla umysłowość naszych na ogół bardzo doświadczonego senatorów.

Kino Krystal
Początek o godz. 6.45 i 8.50.
Dla młodzieży niżej lat 17 wstęp wzbroniony.

Dziś wtorek premiera!
Wielki głośny dramat życiowo-erozyjny oparty na nie najdziwniejszych współczesnych zagadkach seksualnych p. t.

Najaktualniejszy dramat obyczajowy!

„Zew Zmysłów” czyli „Spowiedź 16 letniej”

W roli głównej

Ewa Speyer

Ed. v. Winterstein

Fr. Kampers i in.

Had

pro-

grami

Złot Sokolstwa Okr. V. w niedzielę, dnia 1 lipca w ogrodzie PATZERA.

Pierwszy zlot Młodych Polek w Bydgoszczy. Z okregu przybylo okolo 1500 druchen.

Ub. niedzieli i w poniedziałek odbywał się w Bydgoszczy pierwszy zlot Młodych Polek. Na zjazd ten przybyło około 1500 druchen. W pochodzie wyruszone o godz. 9 do kościoła św. Trójcy. Uroczyste Mszę św. celebrował ks. kan. Szuk z Poznania w asyście księży Hanelta i Dąbrowskiego. Po nabożeństwie celebrans przemówił gorąco do tak licznych rzesz, nast. uroczyste poświęcił sztandar najmłodszego oddziału Stow. „Iskierki” przy Miej. Szkole Handl. i Dąbrowskiego. Po nabożeństwie celebrans przemówił gorąco do tak licznych rzesz, nast. uroczyste poświęcił sztandar najmłodszego oddziału Stow. „Iskierki” przy Miej. Szkole Handl. i Dąbrowskiego.

O godz. 10 w Teatrze Popularnym odbyła się wielka akademja, którą zagaiła przewodnicząca p. Dejana, ks. Hanelt w serdecznych słowach powitał gości i przybyłe tak licznie druchny. Po przeczytaniu porządku obrad zebrani wspólnie śpiewali „Hej do apelu”. Życzenia zjazdowi składali m. in. radca Góralewski, im. Magistratu m. Bydgoszczy, p. Mazgajowa im. Tow. św. Wincentego a Paulo, przedstawiciel „Dzien. Bydgoskiego” i inni. Bardzo serdeczne, dłuższe przemówienie wygłosił ks. kan. Szulz. Mówił on o posłannictwie matki, wychowawczyni, pracownicy domowej, o dobrej obywatelce. Dobrze opracowany referat wygłosiła p. Ostrowska pt. „Śladami wielkich kobiet Polski”. Po referacie prelegentka odczytała nast. rezolucję, która z entuzjazmem przyjęta:

1. Wzywamy wszystkie młode Polki, aby się tłumnie garnęły pod sztandary nasze, bo się tym sposobem najlepiej przysługują świętej sprawie Kościoła i Narodu i samym sobie.
2. Gorąco apelujemy do starszego społeczeństwa, aby moralnie i materialnie wspierało organizację Katolickich Stowarzyszeń Młodych Polek, wykuwając wśród trudnych nawet warunków świetlaną przyszłość Narodu.
3. Korzystając ze słusznego swego prawa, demagamy się od władzy i społeczeństwa, aby przeciwdziałały zepsuciu, szerszemu wśród młodzieży przez publiczną sprzedaż książek i czasopism pornograficznych, przez przedstawienia niemoralne, wystawy w oknach lub inne rzeczy, obrażające uczucia religijne i moralne kobiet.
4. Łączymy się z organizacjami, które znają swój obowiązek wobec Wiary św., protestując przeciw prześladowaniom Wiary św. w Meksyku, prześladowaniom, które kłam zadają wszelkim hasłom, sprawiedliwości, moralności, przez tych prześladowców głoszonych.

Po skończonej akademji uformował się pochod z sztandarami, który przeszedł ulicami: Kordeckiego, Jagiellońska, plac Teatralny na Stary Rynek, gdzie odbyła się wspaniała defilada, którą przyjmował wiceprezydent miasta dr Chmielarski, miejsc. księży i patroni.

W godzinach popołudniowych odbyły się zawody o wspaniałe nagrody, których ufundowano 75: pierwszą nagrodę za grę w palanta zdobyła S. M. P. „Promyk”, oddział starszych; w „Walce Narodów” zwycięzcami były: drużyna „Przedświtu” i drużyna z Rybnarzewa; w piasach i kerowodach „Zorza”; w śpiewach marszowych i ćwiczebnych drużyna z Mąkowska. Pierwsze nagrody za roboty ręczne otrzymała: 15-letnia Małkówna z parafji św. Trójcy (serwis porcelanowy) oraz Golińska ze Szwederowa (serwis, ofiarowany przez zarząd okręgu).

O wynikach zawodów napiszemy jeszcze osobno.

W drugim dniu Zlotu Okr. Mł. Polek odbyło się zwiedzenie miasta i wycieczka do Brdyjska. Druhen zlotowych (zamiejscowych) pozostało 110. Zwiedzano kościoły: św. Trójcy, Klarysek, Fary, kościół Pojezuicki, budujący się kościół i zakład XX. Misjonarzy; Wenecje bydgoska, pomnik wiernego powstańca itp., oraz wystawę i hodowlę jedwabników p. dyr. Güntzlowej. O godz. 2 po poł. odbyła się piękna wycieczka parostatkami do Brdyjska (140 druchen).

O godz. 7 nastąpiło pożegnanie i zamknięcie VI Zlotu Okr. w Bydgoszczy w przystani portowej — podziękowanie ks. kan. Szulzowi, wszystkim, którzy się przyczynili do zorganizowania zlotu, zwłaszcza prezesce okręgowej p. Dejanie, paniom z komitetu, społeczeństwu za ofiarność i poparcie a w szczególności gospodarzom miasta.

Kilkanaście zlotniczek pozostało jeszcze na wtorek, korzystając z gościnny druchen bydgoskich nie mogąc się rozstać z naszym pięknym grodem. Wszystkie korzystają ze zniżek kolejowych (około 300).

Nadmienić należy, że ks. Prymas nadesłał bardzo serdeczne życzenia i arcybiskupskie błogosławieństwo dla I. Zlotu Młod. Polek. Redakcja „Dziennika Bydgoskiego” ofiarowała piękny gwóźdź pamiątkowy. Zjazd niedzielny i poniedziałkowy wypadł bardzo okazale.

— Pogrzb s. p. Marji Bigońskiej odbył się wczoraj po południu na cmentarzu św. Trójcy. Prócz rodziny kroczyły za trumną delegacje towarzystw ze sztandarami, jak Bractwo Strzeleckie, Ch. Z. Z., Tow. Robotników Kaf., Tow. Robotników św. Ignacego, Cech i Czeladź piekarska, Tow. Śpiewu „Chopin” oraz liczna publiczność. Egzekwie odprawił ks. Fiedler. Wśród pachnącej zieleni cmentarza tem głębiej wzruszała uczestników pogrzebu pieśń odśpiewana przez Tow. Śpiewu: W ciemnej mogile... Niech zmarła odpoczywa w pokoju!

— Czerwony Krzyż zaprasza. Tow. Polskiego Czerwonego Krzyża prosi chętne Panie, które miałyby zamiar wziąć udział w urządzającej się kwiecień na rzecz Ociemniałego Żołnierza w dniu 1 lipca br. przybyć na zebranie odbywające się w tym celu we wtorek 26 bm. o godz. 5 po poł. na górnej salce w hotelu pod Orłem.

— Zabawa Podoficerów. Związek Podoficerów Rezerwy Koła Bydgoszcz urządził dnia 29 bm. (w święto Piotra i Pawła) w ogrodzie Patzera wielką zabawę latową, początek o godz. 3 po poł. Wstęp do ogrodu bezpłatny. Wieczorem w sali „Włoska Noc” połączona z wielką zabawą taneczną. Niezawodnie cała Bydgoszcz pospieszy, by choć na chwilę zapomnieć o troskach codziennych i doskonale zabawić się przy dźwiękach doborowej orkiestry.

— Nabożeństwo dla głuchoniemych. W niedzielę, dnia 1 lipca br., odprawi się o godz. 10 nabożeństwo w kazaniem dla głuchoniemych w kaplicy św. Florjana. Po południu zamiast zebrania plenarnego wycieczka Tow. Głuchoniemych do Opatkwa. Wyjazd o godz. 2 z małego dworca.

— Pożar. Wczoraj wieczorem, o godz. 19,40 wezwano straż pożarną do pożaru na ul. Poznańskiej 5, vis-à-vis „Dziennika Bydgoskiego”. W domu p. Gundlacha palily się belki na poddaszu. Pożar powstał zapewne wskutek wadliwego funkcjonowania komina. Dzięki temu, że ogień spostrzegli dziewczyny, idące na strych z bielizną, nie doszło do wielkiego pożaru. Straż wkrótce ogień ugasila. Straty nieznaczne.

PROGRAM W KINACH.

KRYSTAL. Nieopanowana zmysłowość budzących się do życia młodych dziewcząt, prowadzi je niekiedy do zguby. Na tem tle a także na tle pewnego procesu dziewczęcia w Bremie, która dręczona i podejrzana niewinnie o rozwiązłość przez policję bremeńską skończyła samobójstwem, stworzono film p. t. „Zew zmysłów”. Prasa zagraniczna, obraz ten wyróżniła i zaliczyła do jednych z lepszych i interesujących. W głównych rolach tej „spowiedzi 16-letniej” grają Gerdi Gerdt, Winterstein, Kampers i inni. Wykonanie techniczne doskonale. Nadprogram.

MARYSIENKA dziś daje premjere sztuki pt. „Romans w wytwórni filmowej”. Życie zakulisowe aktorów filmowych i reżyserów oraz sztuka produkowania filmów znalazły w tym obrazie zastosowanie.

CORSO wyświetla dziś premjere wielkiego dramatu sensacyjnego pt. „Ślad na śnieżnej pustyni”. 16 aktów niezwykłych przygód wśród śnieżnych pustyni Jukonu. Ze względu na długość programu, początek o 6,15.

Gielda warszawska

z dnia 25 czerwca

Akcja: w złotych:

Bank Polski	182,50—180,50
Bank Handlowy	000,00—117,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	00,00—84,00
Kijewski	00,00—84,00
Elektrownia w Dabr.	00,00—78,00
Sila i Swiatlo	000,00—135,00
Wysoka	000,00—184,00
W. T. Węgla	96,50—98,00
Nobel	32,50—00,00
Lilpop	36,00—356,0
Ostrowskie Zakłady	000,00—106,00
Pocisk	00,00—9,75
Rudzki	00,00—47,50
Starochowice	00,00—56,50
Zawiercie	00,00—28,00
Borkowski	00,00—16,00

Bank Polski płać dnia 26 czerwca za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funtów szterlingów	43,31
franki szwajcarskie	171,19
franki francuskie	34,12
marki niemieckie	212,20
guldeny gdańskie	173,23
szylingi austriackie	125,05
liry włoskie	46,71
korony czeskie	26,31

Notowania Gieldy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 25. 6. 1928 roku.

placono za 100 kg. w zł.

Żyto	46,25—47,75
Pszonica	50,00—52,00
Jęczmień zwykły	46,50—45,50
Owies	43,75—45,75
Mąka żytnia 65 proc.	00,00—70,50
Mąka żytnia 70 proc.	00,00—68,50
Mąka pszenna 65 proc.	70,00—74,00
Otręby żytnie	34,00—33,00
Otręby pszenne	23,00—29,00
Łubin	24,00—23,00
Łubin żółty	25,50—24,50
Seradela	00,00—00,00

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 25 czerwca 1928 roku.

8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kred.	00,00—97,00 (za 1 dolar.)
4 proc. listy zastaw, konwert. Pozn. Ziemstwa Kredytowego	00,00—56,25—00, proc.
5proc. Pożyczka prenj. serja II	00,00—85,
5-proc. Pożyczka konwesyjna	66,00—66,00
6 proc. listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt.	31,00
Lubań, Fabr. przet. ziemn. I—IV em.	—90,
Dr. Roman May I—V em.	103,00—104,

KALENDARZYK TEATRALNY:

Wtorek, 26. VI. g. 8: „Adieu Mimi” (ceny zmniejszone).
Środa, 27. VI. g. 7½: „Róża Stambuła” (wszystkie bilety sprzedane).

Stan wody w Wiśle w dniu 26. 6. rano: Plock 0,86; Toruń 0,89; Fordon 0,92; Chelmno 0,84; Grudziądz 0,98; Korzeniewo 1,33; Piekło 0,36; Teczewa 0,26; Einlage 2,40; Schiewenhorst 2,64.
Woda opada.

— **Osobiste.** P. Henryk Mitchert, 25-letni syn cenionego ogólnie radcy Józefa Mitcherta, zdobył na Uniwersytecie Jagiellońskim doktorat wszech nauk medycznych. Winszujemy!

— **Nabożeństwo prawosławne** w cerkwi bractwa, Petersona 4, odbędzie się 28, 29 i 30 czerwca oraz 1 lipca br.

Wynik ze Zjazdu Śpiewaczego XXI Okręgu Wlkp. Związku Kół Śpiewaczych.

Konkurs w Teatrze Miejskim: „Harmonja” Bydgoszcz (chór żeński) I. kategoria, pkt. 17; „Dzwon” Bydgoszcz (mieszany), II. kateg., pkt. 22%; „Lutnia” Bydgoszcz (mieszany) II. kateg., pkt. 18; „Odrodzenie” Bydgoszcz (mieszany), II. kateg., pkt. 17%; „Lira” Bydgoszcz (mieszany), II kat., pkt. 15%; „Harmonja” Bydgoszcz (mieszany) I. kat., pkt. 21; „Harmonja” Bydgoszcz (męski) II. kateg., pkt. 14; Drukarze Bydgoszcz (męski) II. kateg., pkt. 9; Kolejarze Bydgoszcz (męski) I. kateg., pkt. 18%; „Halka” Bydgoszcz (męski) I. kateg., pkt. 17%.

Święto Pieśni w Strzelnicy: „Dzwon” Toruń (chór męski) 30 pkt.; „Dzwon” Bydgoszcz (chór miesz.) 28% pkt.; „Odrodzenie” Bydgoszcz (chór mieszany) 20 pkt.; „Lira” Bydgoszcz (chór mieszany) 20 pkt.; „Lutnia” Bydgoszcz (chór mieszany) 19% pkt.; Kolejarze, Bydgoszcz (chór męski) 19% pkt.; „Harmonja” Bydgoszcz (chór mieszany) 19 pkt.; „Harmonja” Nakło (chór mieszany) 18 pkt.; „Halka” Bydgoszcz (chór męski) 18 pkt.; Drukarze, Bydgoszcz (chór męski) 8%. Poza konkursem występowało „Moniuszko” Bydgoszcz.

Nagrodę wędrowną uzyskało Tow. Śpiewu „Dzwon” Bydgoszcz. — Ze względu na brak miejsca szczegółowe sprawozdanie zamieścimy jutro.

W ub. niedzielę odbył się w Bydgoszczy doroczny zjazd XXI. Okręgu Wlkp. Związku Kół Śpiewaczych. Przebieg zjazdu był wspaniały, udział bardzo liczny.

Otwarcie Ogrodu Teatralnego.

Najuprzejmiej przepraszam Wszystkich, którzy, polegając na mojem sobotnim ogłoszeniu, narazili się na rozczarowanie, zachodząc do ogrodu Teatralnego, nie otwartego niestety w zapowiedzianym czasie.

Na moje usprawiedliwienie podaję, iż do otwarcia przygotowałem wszystko. Niestety na godzinę przed otwarciem komornik sądowy na zasadzie nieoczekiwanego tymczasowego zarządzenia sądowego z polecenia zarządcy masy upadłościowej firmy Browar Bydgoski s. z o. o. usunął z ogrodu krzesła i stoly, jako wygodzone bezpłatnie popadłej w konkurs Kawiarni Teatralnej.

Powodem usunięcia jest okoliczność, iż pragnąc zaspokoić żądania wszystkich moich P. T. Gości nie mogłem się zobowiązać do niepodawania w ogrodzie Teatralnym innego piwa i chłodzących napojów prócz wyrobów Browaru Bydgoskiego, jak tego odemnie Zarząd masy upadłościowej Browaru zażądał.

Mam głębokie przekonanie, iż Szan. Publiczność w zrozumieniu sensu stawianych mi wymogów uzna mię za wylomaczonego.

Otwarcie ogrodu nastąpi za parę dni i zostanie ponownie ogłoszone.

Zygmunt Ciupek, właściciel kawiarni i restauracji „Bristol” sądownie ustanowiony sekwestor. (16643)

Jan Kiepura

wszechświatowej sławy śpiewak pisze

Woda. Przemysłowa jest doskonała dla całej toalety
Jan Kiepura

Oryginalna tylko z firmy 14825
HENRYK ŻAK w Poznaniu

Najsmaczniejsze piwa to tylko: „Prazdrój Wielkopolski” a dla matek, dzieci i rekonwalescentów leczniczo-słodowe „Mafus” poleca: (16640) **Browar Bydgoski Sp. z o. o.** Bydgoszcz, Ustronie 6, tel. 1603, 1608

258. Szarada.

Pierwsza część w lesie się rodzi, Z żalem do drugiej się wchodzi; Całość nim w myśli kto złapie, Raczej niech szuka na mapie.

259.

Kiedy się ze snu zwykle budzisz rano, Prosisz, by trzecią, pierwszą ci podano; Chcesz wiedzieć, jaka pierwsza tudzież [druga, Idź ku południu, choć to droga długa; Całość tam również w odzieży kobiety Lub z drzewa zdjęta służy nam na wety.

Rozwiązanie szarad.

- Nr. 256:**
Skała — łaska.
- Nr. 257:**
Nie — m — ia — ła — ba — ba
kl — op — ot — u — k — up
il — a — s — ob — ie — pr — os — ie.

Za trafne rozwiązanie szarad otrzymali nagrodę:

- Miejscowe:** B. Zaczekiewicz, I. Gelińska.
Z prowincji: M. Żurawski — Żnin, F. Starościński — Sieraków.

— **Pożar.** Dziś we wtorek o godz. 7 rano wybuchł pożar w piwnicy domu jubilera Grawundera przy ul. Dworcowej. Palili się nagromadzone tam materiały opałowe oraz różne sprzęty. Przywolała straż pożarna, która w mgnieniu oka była na miejscu i wkrótce ogień ugasiła. Tylko wielkie kłęby dymu unosiły się nad ulicą. Ustawienie sikawek zatamowało na kwadrans ruch tramwajowy. Przyczyną pożaru był smyk, (krótkie spięcie przewodów elektrycznych).

— **Tragiczny koniec „wyscigów” kolar- skich.** W ub. poniedziałek o godz. 8 wiecz. dwaj młodzieńcy urządzili sobie formalne wyścigi na rowerach. Przy zbiegu ul. Śnia- deckiej i Gdańskiej jeden z nich, Skórcz Ed- mund, wpadł na przechodzącą kobietę, któ- ra padła nieprzytomna, doznając bardzo poważnego wstrząsu. Drugi rowerzysta oma- nie wpadł pod tramwaj. Policja winna po- ciągnąć ich do surowej odpowiedzialności.

— **Niedolężny szofer najechał na ludzi.** Dnia 24 bm. o godzinie 17,45, szofer Kazi- mierz Pławens, kierując taksówką nr. 51, jechał tak niedołężnie lewą stroną ulicy, że

najechał tuż na trotuarze przy ulicy Gdań- skiej obok firmy p. Zakaszewskiego na uc- nia szkoły oficerskiej, Józefa Hermana, który doznał rozbicia czaszki i poważnych potłuczeń. Rannym zaopiekowali się prze- chodnie, którzy odwieźli go do lecznicy miejskiej, skąd po opatrzeniu ran odsta- wiono go do koszar. Szofer zbiegł, zdołano go jednak odszukać. Winę ponosi bezwzględ- nie szofer. Dokąd mieszkańcy miasta będą zmuszeni żyć pod strachem tych najechań? Czas byłby najwyższy, aby władze zajęły się usunięciem niedołęgow szoferskich, pocią- gając przytem winnych do surowej odpo- wiedzialności.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Stow. Chr. Nar. Nauk. Szkół Powsz. Koło m. Bydgoszczy. Zebranie plenarne we wtorek 26 bm. o godz. 19,45 w auli szkoły wydziele- wej męskiej. Na porządku dziennym m. in. „Kształcenie nauczycieli w Niemczech” Referat sprawozdawczy — p. prof. L. Dymek; spra- wozdanie ze zjazdu delegatów w Poznaniu.

Klub Sportowy „Astorja”. Dziś we wtorek, zbiórka graczy I dr. o godz. 20 w Domu Czela- dzi celem omówienia piątkowego wyjazdu do Wejherowa. Zarazem zbiórka sekcji pływackiej w bardzo ważnych sprawach.

Harmonja Dziś, we wtorek o godz. 8 wiecz. lekcja śpiewu chóru ogólnego. Ze względu na wyjazd do Nakła komplet pożądany.

Sokół IV, Bielawy. Nadzwyczajne zebranie we środę, 27. bm. o godz. 8 wiecz. w sali posie- dzeń Instytutu Rolniczego przy ul. Zacisze. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy m. in. sprawa zlotu okręgowego w dniu 1 lipca br. Zebranie zarządu w tym samym dniu o godz. 7 tamże.

„Lira”. Lekcja śpiewu dziś, we wtorek o godz. 8 wieczorem u p. Kołodzieja.

Cech szewski. Pogrzeb członka śp. Stefana Szajdy odbędzie się w środę 27. bm. o godz. 4-tej z kaplicy nowego cmentarza. Zbiórka tam- że. O jak najliczniejszy udział prosi Zarząd.

Sokół III, Złot okręgowy odbędzie się w nie- dzielę, dnia 1 lipca br. Zbiórka wszystkich ćwiczących o godz. 7 na boisku Patzera do ge- neralnej próby, niećwiczących o godz. 10. W

środe i czwartek ćwiczenia dla wszystkich od- działów.

Koło śpiewu „Odrodzenie”. Dziś, 26. bm. o godzinie 8 wiecz. w lokalu p. Ryterskiego, Senatorska 30 odbędzie się lekcja śpiewu.

Tow. Filatelistów prosi o liczne przybycie członków na ostatnie zebranie przed wakacjami w środę, 27. bm. o godz. 20 w Domu Parkowym, ul. Św. Trójcy. Następnego zebranie odbędzie się w pierwszą wrześniową środę.

Tow. Miłośników Szczy. We wtorek dnia 26. bm. o godz. 7,30 wiecz. w hotelu „Internat- ional” przy ulicy Dworcowej 33 zebranie ple- narne. Uprasza się o bezwzględne przybycie wszystkich członków.

Baczność, Okręg Młodych Polek. Stowarzy- szenia bydgoskie Młodych Polek biorą udział w kweście ulicznej Czerwonego Krzyża w nie- dziele, 1 lipca. Uprasza się, żeby druhny po- nad 17 lat jak najliczniej do tej kwesty się sta- wiły w imię swego hasła „Sprawie służ”. Ze- branie kwestarek w czwartek, o godz. 7,30 wie- czorem w sali przy kościele św. Trójcy. Przy- pomina się komisjom zlotowym dzisiejsze zebranie sprawozdawcze (wtorek) o godz. 7 w kan- celarii przy kościele św. Trójcy.

Wydział Powiatowy powiatu chojnickiego w Chojnicach ogłasza przetarg publiczny

1. na konserwację 2 km. szosy Czernk-Legbąd
2. na budowę 1 km. szosy Swornegacie-Cho- ciński-Młyn; obie szosy systemem betonowym.
Oferty należy składać w kopertach zapieczętowanych, opatrzonych napisem: „Oferta na budowę szosy...” do dnia 16 lipca br. godz. 12-tej w południe w Wy- dziale Powiatowym (Referat Budownictwa) w którym to terminie nastąpi otwarcie ofert w obecności ewen- tualnie przybyłych reflektantów.
Do przetargu stawiać winni tylko ci reflektanci, którzy wykazują znajomość budowy szos oraz znajomość prac betonowych i wpłaca do Powiatowej Kasy Komu- nalnej w Chojnicach wadium w wysokości 5% kwoty ofertowej.

Bliższych informacji udziela Wydział Powiatowy (Referat Budownictwa) w godz. urzędowych od 8-1, gdzie również wyłożone są odcasne plany i ślepe kosztorysy. Wydział Pow. zastrzega sobie prawo wyboru firmy. Chojnice, dnia 20 czerwca 1928 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
16684 Starosta Powiatowy (—) Weiss.

Nadleśnictwo Państw. Różanna

Dnia 3 lipca 1928 r. przed południem o godzinie 10-tej sprzedawać się będzie publicznie najwięcej da- jącym w hotelu p. Nowaka w Koronowie

drzewo użytkowe i opałowe sosnowe

ze wszystkich leśnictw.
Płacić należy bezwzględnie w dniu licytacji.
Warunki spr zedaży ogłosi się przed licytacją.
16558 **Państwowy Nadleśniczy.**

Na wycieczki! 9081

Kóło motorowa

na 20 osób wypożyczam.
Wiadomość tel. 1853 lub listownie Petersona.

Młocarnia
ang. Paxmanna

60x24" gruntownie wyreperowana.

Lokomobila
Garrett Smith

7-konna, z nowym paleniskiem, grun- townie wyremontowana (16152)
natychmiast na sprzedaż.

J. SZYMCZAK
Bydgoszcz, Dworcowa 84-85.

Zdolna stenotypistka

pisząca biegle na maszynie, która może według krótko podanych wskazówek za- twierdzać korespondencję potrzebną natychmiast. Znajomość języka nie- mieckiego konieczna. Płatne zgłoszenia z po- daniem dotychczasowego zajęcia i z odpisami świa- dectw w języku niemieckim uprasza

E. Stadie-Automobile
Bydgoszcz, ul. Gdańska 160. 16641

KTO NIEWIE gdzie sprzedaż tania, Szadź coś oczy mu zasłania, Kiby ciomny pawnie chodzi, Nie wiedząc, że sobie szkodzi, No niema składu lepszego Ponad firmę Sikorskiego!

Materiały na ubrania mę- skie i suknie damskie za- wsze najtaniej przy ul. Dworcowej 31. (Ciąg dalszy piątek).

Krawcowa

rutynowana szyje sukien- ki damskie i dziecięce po przystępnych cenach. Kujawska 98, parter lewo, II drzwi. (16382)

Na raty
miesięczn. 18 zł
pierwsza wpłata 36 zł

Kromczyński, Poznań, Al. Marcinkowskiego 5. 16 63

Twaróg stołowy

z słodkiego mleka codzien- nie świeży hurtownie i de- talicznie. Wysyłka dla za- miejscowych w skrzynkach Dwór Szwajcarski 15272 spółdz. z o o. Bydgoszcz, Jackowskiego 25-27. Tel. 254.

Piegi

plamy wyrzu **Benegaina** ty usuwakrem **Benegaina** znany i wypróbowany środek do odświeżania i wydelikacenia cery. **Benegaina** mydło prze- mydło tłuszczone, jako konieczny doda- tek do kremu teje na- zwuy usuwa piegi i pla- my na twarzy i na cie- le. Cena kromu 2. zł, mydło 1,50 zł (10885) **Mag. Jan Stenel, aptek. Główny skład i wytwornia Apteka pod Łabędziem Gruszczyński, Rynek 20.**

Oszczętność rzucone na pania Stanisław Ewer- towska, zamieszkała Okoła, ul. Grunwaldzka 120 z Kana- lona cofanym. 10697 M. Perlik. Za zgodność Gierszewski

Idealną siłą zapędową

dla młocarni, siewczarki, śrutowników etc. jest **GROSSBULDOG**. Minimalne zużycie materiału spalino- wego, natychmiastowa możliwość uru- chomienia i najwyższa sposobność po- ruszania zapewniają Grossbuldogowi wielką przewagę nad innymi prze- starzającymi maszynami zapędowymi. W stosunku do innych traktorów ma Grossbuldog tę zaletę, że tarcz za- pędowa osadzona jest bezpośrednio na osi kolbowej, co umożliwia wyłączenie trybów zbiegu; wskutek tego chroni takowe od niepotrzebnego zużycia. Zalecamy zażądać od nas informacji, gdzie w pobliżu miejsca zamieszkania WP. takowy motor pracuje jak również zasługę orze- czenia właściciela takowego traktora.

Bracia Ramme - Bydgoszcz
św. Trójcy 14 b
Telefon 79

Specjalna oferta dla czytelników „Dziennika Bydgoskiego”, którzy nie są w stanie osobiście przyjeżdżać po zakupy,

firmy RADJO LUBICZ, WARSZAWA
Marszałkowska 104, vis a vis dworca głównego.

a) DZIAŁ ROWEROWY

Polecamy w cenie zł. 340.—, płatne w 10 równych ratach miesięcznych oryginalne angielskie rowery najlepszych marek „DERBY”, „HERKULES”, „B. S. A.” lub „BOWDEN”. Rowery te polecamy wszystkim amatorom, życzącym mieć faktycznie dobry, silny, lekki i bardzo trwały rower. Rama wysokości 55—60 cm. na podwójnych łącznikach, rury gwarant. ze stali bez szwów. Główna niska. Kierownik ruchomy (na żądanie zwykły). Obręcz: niklowana, czarna lub złot. Płasty tylny „Torpedo”. Opony najlepszej fabryki „Dunlop” czerwone lub czarne oraz wszystkie inne części pierwszorzędne.

Taki sam damski — cena zł. 350.— (10 rat miesięcznych po 35 złotych).

Również polecamy na najgorzej drogi rower, znaney fabryki Austro-Daimler marki „Puch”, typ wzmocniony Nr. 120. Rower ton Nr. 120 odznacza się równocześnie mocną i precyzyjną budową, pozwalającą na osiągnięcie szybkiej i lekkiej jazdy. Opis roweru nr. 120: Rama na podwójnych łącznikach, przekładnia na klinach 48x18 na wzmocnionych łożkach, kierownik zwykły lub ruchomy z przednim hamulcem. Płasty „Torpedo” z automatycznymi hamulcami. Opony oryginal. „Dunlop” oraz wszystkie inne części pierwszorzędnej jakości. **Cena 325.— złotych.**

Warunki: 40 złotych przy zamówieniu lub przy odbiorze roweru, resztująca zaś suma płatna jest w 8-ku ratach miesięcznych.

Taki sam damski, odznaczający się temi samymi zaletami co męski — cena zł. 350.—, płatne w dziesięciu ratach miesięcznych po 35 złotych każda (pierwsza rata płatna jest przy odbiorze).

Rowery znaney firmy „Jawenta” bardzo mocnej budowy i eleganckiego wyglądu, wszystkie części, jak w powyższych rowerach. **Cena zł. 320.—**. Warunki: przy odbiorze lub przy zamówieniu 40 złotych gotówką, resztująca zaś suma płatna jest w 8-miu ratach miesięcznych po 35 złotych każda.

Do wszystkich rowerów dodaje się bezpłatnie: pompkę umocowaną przy ramie roweru, dzwonek angielski, torbę pod siódło lub na ramię z przyrządami: klucze, reperaturka, oliwiarka. Gwarancja 3-letnia.

Za latarkę karbidową pierwszorzędnej jakości dolicza się 14 złotych.

b) DZIAŁ FOTOGRAFICZNY

!! Fotografujcie sami !! Dzięki naszym dobrze opracowanym podręcznikom każdy czytelnik będzie w stanie sam bez żadnej pomocy zdemontować i wykonać wszelkiego rodzaju zdjęcia fotograficzne.

Polecamy aparat fotograficzny Nr. 10 do klisz i błon 9x12 z migawką precyzyjną na czas i momentalne zdjęcia z obiektywem pierwszorz. jakości. Aparat solidnej i masywnej budowy z całym kompleksem przyborów, a mianowicie: 1 statyw drewniany, 12 klisz, 1 latarka, 1 ramka do koplowania, 12 poczdówek, 10 arkuszy papieru, 2 kufewy, 1 utrwalacz, 1 wywoływacz.

Cena za cały komplet 165 złotych, płatne: 45 złotych przy odbiorze i resztująca suma w 3-ech ratach miesięcznych po 40 zł. Taki sam komplet z aparatem pierwsz. marki i wyprawą optyczną wysokiego gatunku 210 złotych, płatne 50 złotych przy odbiorze, resztująca zaś suma w 4-ech ratach miesięcznych równych. (Za przesyłkę dolicza się 6 złotych).

c) DZIAŁ GRAMOFONOWY

!! Ostatnia nowość !! Eufon waleczkowy wagi 1 1/2 kg., skrzynka dębowa, jasna lub ciemna, ewentualnie pokryta płótnem, rozmiaru 28x28x12 cm., wszystkie części podczas przenoszenia mieszczą się wewnątrz. Nadaje się do używania w czasie podróży, wycozek, w domu i t. d. Gra koncertowo, zupełnie normalnie, dzięki swej membranie oraz wercowi dwuspójny, oryg. szwajcarskie (typ precyzyjny). Tętno pokryty aksamiem jak również inne części pierwszorz. jakości. Cena wyżej opisanego eufonu łącznie z 5 płytami najlepsz. wyw. Sirena-Rekord lub Actuelle, najnowszego repertuaru, z 200 płytami z przesyłką pocztową w dobrym opakowaniu 260 złotych, płatne w 5-ciu ratach miesięcznych po 40 złotych każda. Pierwsza rata płatna jest przy odbiorze. Za dodatkowe płyty dolicza się po 5 złotych. Eufon szafkowy, koncertowy, rozmiaru 40x40x30 cm., dębowy. Gra bardzo ładnie, głośno i bez szmerów. Werk dwuspójny, szwajcarski. Dzwonki nabyłają się. W celu przyciszenia głosu można pokrywać zamkniętą. Cena wraz z 10 płytami 260 złotych łącznie z przesyłką i opakowaniem: płatne przy odbiorze 60 złotych, resztująca zaś suma w 5-ru ratach po 40 złotych miesięcznie.

d) DZIAŁ RADJOWY

Przeszło 1000 radjodbiorników zainstalowaliśmy przez ostatnie kilka miesięcy. Mnóstwo listów dziękczynnych posiadanych przez nas na każde zyczenie możemy dostarczyć jako referencje. Nasze odbiorniki są uznane obecnie jako jedno z najlepszych i cieszą się powodzeniem nawet u najwytworniejszych radioamatorów, gdyż są naprawdę udoskonalonej konstrukcji, bez wymiennych cewek zbudowane z pierwszorzęd. części.

Nasz 3-lampowy typ R. L. 3 daje wszystkie stacje europejskie na głośnik i słuchawkę. Kosztorys: Aparat 180 zł., 3 lampy Philipsa (1 głośnikowa) 70 zł., akumulator 35 zł., bateria anodowa 24 zł., materiał na ant. tenę 15 zł., 1 para słuchawk 20 zł., głośnik 80 zł., przesyłka i opakowanie 15 zł. — razem zł. 450, płatne w 9-ciu ratach miesięcznych, przychem pierwsza płatna jest przy odbiorze aparatu.

Dla szkół, lokal publicznych czyli dla odbioru silnego na głośnik wszystkich europejskich stacji polecamy nasz 4-lampowy „NEUTROVOK” zbudowany podług najnowszych schematów wiedeńskich na transform. Philipsa i innych częściach najpoważniej- szych zagranicznych fabryk. — Znamienny dla odbioru długofalowych jak również i krótkofalowych stacji.

Cena za komplet (jak powyżej) z większym akumulatorem, oraz 2-ma lampami głośnik. i 2-ma oszczędnościow. 650 złotych, płatne w 10 ratach miesięcznie.

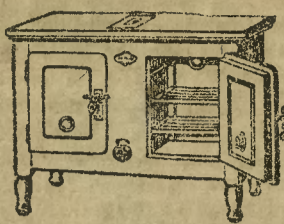
Wszystkie nasze artykuły wysyłamy gwarantnie po otrzymaniu zamówienia na naszą odpowiedzialność za całość towaru w drodze. Wydajemy również kilkulatnią gwarancję pisemną na każdy przedmiot.

Towary nasze sprzedajemy na dogodnych warunkach osobom odpowiedzialnym, jak to: statym urzędnikom państwowym, gospodarzom itd. i przeto przy łaskawym zamówieniu prosimy uprzejmie o załączenie zaświadczeń z miejsca pracy lub o posiadaniu realności.

Wyciąg i zachować!

Wszelkie zamówienia prosimy kierować do firmy: „Radjo-Lubicz”, Warszawa - B. Marszałkowska 104.

LODOWNIE

F. KRESKI, BYDGOSZCZ Gdańska 7.

Kasjerka

osoba inteligentna i wykształcona, znająca również prace buchalterskie

przyjmie posadę od 1-go lipca rb. Wymagania skromne, referencje poważne. Łask. zgłoszenia do Dziennika Bydg. pod „W. K. 150“. (16506)

Dzielny
przedstawiciel na Pomorze i Poznańskie u panów kupców i w drogejach, dobrze zaprowadzony żyjący w uregulowanych stosunkach i mogący stawić kaucję może się natychmiast zgłosić. Sprzedaż ze samochodu. Wysokie zastugi. Julian Król, Bydg. Nowy Rynek 11 16659

Chodnikowe

plyty cementowe bardzo korzystnie i na długoterminowe spłaty do oddania. (18050)

Bracia Schlieper
fabryka papy dachowej Gdańska 99.

Uczcie się języków obcych!
Chcesz nauczyć się szybko i dokładnie języka angielskiego, niemieckiego lub francuskiego wpisz się zaraz do Instytutu Naukowego „MATURA“, Kraków Karmelicka 35, na korespondencyjny kurs języka, niższy lub wyższy, każdy w 93 lekcjach pod kierunkiem sił zagr. Zadać zaraz prospektów próbnych listów na 8 dni po nadesłaniu zł. 3.50. Wpisujemy się do 1. lipca zniżką 20%. Uwaga! Przyjmuje się też wpisy na kursa ustne zbiorowe w centrali w Krakowie na świadectwo z 4, 6 kl. gimn. oraz na kurs maturalny, jak również wypożycza się komplety skryptów osobom, którym przy ostatnich egzaminach nie powiodło się, a to na 2 do 3 miesięcy za kaucją i niezmienną opłatą. (15471)

Skład
kolonialny z 2 pokojem mieszkaniem w związku z wyjazdem na sprzedaż. Adres wskaże Dz. Bydg. 16187

Odciski
szybko i pewnie usuwają bez bólu
plasterki
„RAZ - DWA - TRZY“
Cena 1,25 zł, sprzedają drogerje i apteki. St. Müller, laborat. Poznań 1. 14396

Bydgoska Fabryka Maszyn
H. Loehner
poszukuje doświadczonego
spawacza
elektrycznego
na stałą pracę. Zgłoszenia do kierownika ruchu.

OPRAWĘ KSIĄŻEK
oraz wszelkie prace wchodzące w zakres introligatorstwa wykonuje starannie, szybko i tanio
Introligatornia
DRUKARNIA BYDGOSKIEJ Sp. Akc.
(Wyd. „Dziennika Bydgoskiego“) ul. Poznańska 30.

Poszukuje od 1. 8. 28.

młodsze go pomocnika

zdolnego ekspedienta z branży żelaza, obeznanego specjalnie z działem porcelany, fajansu i szkła, sprzętów kuchennych i domowych. Łaskawe zgłoszenia z podaniem pensji, odpisem świadectw, fotografii i referencji, uprasza (16434)

Hipolit Kotliński,
Grudziądz,
ul. Mickiewicza 24,
składy żelaza, artykuły budowlane i rolnicze.

POLECENIA

Suknie
damskie szyje elegancko i tanio od 7-10 zł. Finger, Jackowskiego nr. 2, III ptr. prawo. 9055

Fotografia
legitymacyjna 1 zł, 6 pocztówek 3 zł poleca „Wiol“ Sienkiewicza 44. (9128)

Kanapy
leżanki, materace, powinny być dobre, trwałe, tanie, takie poleca nawet na raty Tapicernia Jagiellońska 4, drugie podwórce. (16619)

SPRZEDAŻE

150 mórg
pszennej ziemi dom pałac 10 pokoi, pierwszorzędne budynki, 18 bydła, 6 koni, 30 świń, majątek prywatny. Cena 70 000, wpłaty 50 000, 300 mg. buraczonej ziemi, pierwszorzędny inwentarz i budynki. Cena 220 000, wpłaty 150 000. Wielki wybór domów i gospodarstw. Szarek, Dworcowa 90, tel. 1909. 9130

250 mórg
pszenno-jęczmiennej ziemi, pierwszorzędne zabudowania, przy kole i szosie, na Pomorzu, wtem 25 mórg łąk z torfem, dom 6-pokojowy, 6 koni, 21 bydła, 24 owiec, 26 świń, martwy kompletny, 150 tys. zł, połowa wpłaty, prywatne, sprzeda Wielowicki, Gdańska 103, przy stanku tramwaju przed biurem. (9101)

70 mórg
ziemi pszennej, zabudowania i kl. 12 bydła, 2 konie, 20 świń, martwy nadkompl., położone przy stacji. Cena 45 tys. zł, sprzeda Kłiszek Łomżyński, Plac Piastowski nr. 12. (9127)

Okazja
70 morgowe gospodarstwo pełne inwentarza, budynki masywne, 2 morgi ogrodu owocowego sprzedam z powodu śmierci właściciela lub wydzierżawie. Cena 35.000, wpłaty 25.000 Ruszkowski, Warmińskiego 12. (9120)

Sprzedam
domek murowany z ogrodem na przedmieściu w Bydgoszczy. Wiadomość w Dz. Bydg. (16615)

Sprzedam
tanio z mego młyna 1 parę franc. kamieni młynskich 1250 średnicy, 2 turboty, kosz młynski, maszynę szrotkową, transmisje, koła, łożyska i w. inn. Przy wcześniejszym zgłoszeniu powózka na dworcze Warlubie. Bakowski Młyn, poczta Warlubie, pow. Świecie. Tel. Warlubie 3. (16606)

Dom
piętrowy z ogrodem, wolnem 3 pokojem mieszkaniem za 9000 zł sprzedam Bydgoskie biuro pośrednicze, Dworcowa 50. 16638

Kamienica
III piętrowa z oficynami i ogrodem bez długu na sprzedaż. Ul. Gdańska 90, właściciel Danek. (8951)

Majątek
sprzedam 250 mórg pszennej ziemi budynki masywne 9 koni 28 bydła, pod Bydgoszczą. Cena 125.000. Gordon Gdańska 60 9113

Wile
jednopiętrowa z ogrodem cena 9000 zł sprzedam Sokołowski, Plac Wolności nr. 2. (9115)

Z powodu
wyjazdu sprzedam moją dobrze zaprowadzoną wytwórnię soków, nadającą się i do rozpowszechniania zakładu wyrobów cukierniczych z stalymi odbiorcami. Biuro z urządzeniem i zakłady kompletne, w pełnym biegu. Znajomość fachowa nie konieczna. Panowie, którym na uzyskaniu dobrej i pewnej egzystencji zależy zechcą pospiesznie oferty nadesłać do Polska Wytw. Soków, Grudziądz, Mała Tarpno 56, Pom. 16665

Kolonjalka
sprzedam korzystnie. Biuro Orient, Plac Piastowski 2, tel. 11-53. 16625

Dom
III-piętrowy narożnik dochód 12.000 zł. przy wpłacie 60.000 zł. sprzedam Sokołowski, Plac Wolności nr. 2. (9123)

Okazja
Dom z wolną piekarnią, wpłaty 8000 zł. Dom z wolnym składem, cena 13.000 zł. I-piętrowy dom wpłaty 8000 zł. sprzedam Sokołowski, Plac Wolności nr. 2. 9122

Motor
elektryczny 15 P. S. na prąd trójfazowy z owidem miedzianym. Fabrykat Bockelmann i Kuhle w najlepszym porządku z wszelkimi przyborami sprzedam tania J. Morzewski, Chodzież. 16666

Skład
większy z mieszkaniem, przynoszący dochodu kilkaset tysięcy rocznie w Bydgoszczy, na sprzedaż. Adres wskaże filija Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (9097)

Skład
duży tow. kol. i bławatów w najlepszym położeniu handlowym w powiatowym mieście przy głównej linii kolejowej, nadaje się dla bławatnika i dla kupca tow. kolon., zaraz do oddania. Do przejęcia potrzeba 8-12.000 zł. (Pierwszorzędny). Zgł. do Dz. Bydg. pod „A. M.“ 16660

Młyn motorowy
120 przemiału, najnowsze urządzenie, dom 7 pokoi, elektr. oświetlenie z powodu śmierci za 100.000 zł na sprzedaż. Wpłaty 50 tys. zł. Zgłoszenia Biuro „Prawo“, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 82. 16637

Zakład
fryzjerski damsko-męski bardzo tanio sprzedam w Bydgoszczy za 3500 zł. Adres wskaże Dz. Bydg. 16635

Rower
męski i damski sprzedam tania. Gdańska 58. (9095)

Młyn
wodno-motorowy, 2 pary walczy, 2 pary kamieni, przemiał 70 centnarów, położenie ładne, blisko dużego miasta, dom 6 pok., budynki masywne, ogród owocowy 3 morgowy, przy tem 26 morgów dobrej ziemi, cena 60.000, wpłaty 25-30 tys. Jak również wiele innych poleca najpoważniejsze biuro „Pogoń“ Dworcowa 80, tel. 1815. (16272)

Restauracja
z całym urządzeniem i przyległym 3 pokojowym mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Zgł. Bydgoszcz, Kordeckiego 1 w restauracji. 16626

Kolonjalka
z mieszkaniem w mniejszym mieście przy ruchliwej ulicy do odstąpienia. Zgłoszenia pod „M. M.“ do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (9121)

Restauracja
w centrum Bydgoszczy za 3 500 zaraz do przejęcia. Wiadomość w Dz. Bydg. 16632

Pianino
krzyżowe czarno polerowane zupełnie nowe na sprzedaż. A. Mikołajski, Pomorska 6, parter lewo. 9102

Baczność!
Przejeżdżając do magazynu na Śniadeckich 56, się zawsze opłaci, gdyż jest tam zawsze wielki wybór mebli na dogodnych warunkach spłaty. Zamiana i wypożyczalnia. W bieżącym tygodniu nadarza się okazja nabycia mało używanych mebli kompl. jak jadalni 600-1000 zł, sypialki 600-1000 zł, pokeje męskie 600-1000 zł, Saloniki 300-750 zł, szafy do garderoby, biurka damskie i męskie, lustra, kanapy, stoły krzesła, garnitury klubowe, toaletki, gondolki i dużo więcej poleca R. Janoszek, Magazyn Mebli Górnoślązków, Bydgoszcz, Śniadeckich 56, Tel. 1025. (9129)

Motocykl
N. S. U. 2 cylindr. 8 P. S. tania sprzedam. Stefan, Ks. Skorupki 25. (16609)

Okazja!
Obuwie damskie, męskie, dziecięce, nowe, używane oraz garderobe, meble, używane różne, wózek dziecięcy tanio sprzedam Skład komisowy, Sienkiewicza 44. (9118)

Samochód
5-osobowy, marki Chevrolet w bardzo dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Oferty do filii Dz. Bydg. Grudziądz, pod nr. „480“ (16664)

Z powodu
nabycia samochodu ciężarowego sprzedam tania platformę jak nowa, powóz pokryty z osiami patent. i kołami gumowymi. P. Stürz, Chelmno, ul. Dominikańska 8. 16670

Samochód
(Amilcar) dwu osobowy po kapitalnym remoncie 6/18 P. S. zaraz na sprzedaż. Wiad. Wróblewski, ul. Dr. Em. Warmińskiego 10. 16633

Na sprzedaż
kuchnia 80 zł, kanapa 40 zł, lodówka 35 zł, bielizniarka 35 zł, kredens 70 zł, 2 łóżka 75 zł, wózek sportowy 30 zł. Sowińskiego 2, ptr. (16530)

Wóz myśliwski
i inne powozki tanio na sprzedaż. Wiadomość: Hetmańska 35. (9112)

Motocykl
z przyczepką B. S. A. w dobrym stanie tanio na sprzedaż. Niedbalski, Jagiellońska 56, warsztat samochodowy. 16636

Sprzedam
młodego lisa. Czarnecki, Garbary 6. (16650)

KUPNA

Kupimy
ławę (warsztat) stolarską jak i wszelkie narzędzia. Łokietka 19, u domowego. 9126

Szukam
domów i majątków każdego rodzaju, Sokołowski, Plac Wolności 2. (9124)

Kafelowy
piec używany w dobrym stanie kupię natychmiast Całka, Hermannia Frankiego 3. (16642)

Samochód
używany kupię zaraz. Łask. zgł. do Dz. Bydg. pod „N. S. 105“. (9096)

Przewodniki
elektryczne nie rolowane lub kabel potrójny i rolowany o średnicy drutów najmniej 6 mm. zakupi natychmiast Demontaż mostu przez Wisłę w Opatoniu, inż. Muszyński. 16661

POSADY WOLNE

Agentów
wymownych przyjmie „Pośrednictwo“ Hetmańska 25. (9094)

Sprzedawców
do lodów poszukuje Zrzeszenie Cukierników, Zdunów 11. (9114)

Poszukuję
dwóch pomocników malarskich zaraz. Witt, Chodzież, ul. Sw. Barbary 9. 16629

Mężczyzn
do sprzedaży lodów poszukuje. Parkowa 3. 9090

Pomocnik
fryzjerski i fryzjerka są potrzebni. Dworcowa 10. (9109)

Retuszerka
laborantka zaraz potrzebna. Gdańska 162, fotograf. (9116)

2 studniarzy
potrzebnych zaraz. A. Jabłowski, Chelmza, ul. Kolejowa 7, tel. 151. 16670

Dziecinęgo
pomocnika malarskiego obeznanego w wszelkich prac. jak pisanie sztyldów etc. także szklarza, który pracował na budowie ewtl. na stałą posadę zaraz poszukuje. Otto Klemz Puck (Pomorze). (16667)

Czeladnik
krawiecki może się zgłosić. Ul. Lubelska 1, II ptr. 16630

Silna
uczciwa służąca ze wsi do wszelkich prac zaraz lub 1. 7. potrzebna. Promenada 29. 16631

Uczciwa
dziewczyna pokojowa, która umie prasować może się zgłosić. Magazyn obuwa, Gdańska 5. (9107)

Służąca
zaraz potrzebna. Paderewskiego 12, parter prawo. 9106

Chłopiec
do posyłek z dobrej rodziny i dobr. świadectwami potrzebny zaraz. Zgł. do „Rika“, Marcinkowskiego 9. (9110)

16 letnia
dziewczyna do lekkich prac domowych potrzebna. Chrobrego 18, skład delikatesów. (9092)

Służąca
i uczennica do kuchni restauracji zaraz potrzebna. Zgł. Hotel Boston, Dworcowa 7a. (9108)

Tapicer
może się zaraz zgłosić. Otto Blum, fabryka mebli, Więcbork. (16677)

Kucharki
na Hel na czas sezonu poszukuje Bochański, Nakielska 10 a. 16620

Dziewczyna
kucharka uczciwa i pracowita do 3 osób od 1. 7. potrzebna na wyjazd. Zgłoszenia Hotel Rio, ul. Długa 53, pokój 14. (16647)

Dziewczyna
lub kobieta do posług domowych potrzebna od 1. lipca. Zgłoszenia do Dz. Bydg. (16617)

Potrzebna
służąca do wszystkiego zaraz. Łokietka 29, parter prawo. 16623

Uczciwa
dziewczyna do wszystkiego potrzebna zaraz, ul. Dworcowa 31a, kwaciarnia. (9079)

Dziewczyna
działa do wszelkich prac domowych od 1. 7. za wysokim wynagrodzeniem potrzebna, ul. Nakielska 65 9088

Starsza
dziewczyna czysta, z dobrem gotowaniem i prasowaniem potrzebna od 1. lipca lub później. Adres wskaże Dz. Bydg. (9066)

Dziewczyna
młodsza do prac domowych, umiejące cośkolwiek wiewzać potrzebne. Górska, Plac Poznański 5. 16668

Stolarz
lub robotnik obeznany z grubszą pracą stolarską, znajdzie stałą pozagodzinną pracę. Zgłosz. ul. Łokietka 19, u domowego. 9125

Chłopak
silny, do wszelkiej pracy i dobry pielegniarz koni, zaraz potrzebny. Zgłosz. B. Sergot, Łokietka 25a. 16601

Potrzebna
panienka do podawania do stołu. Mogą się tylko zgłosić li tylko siły fachowe, które już pracowały w tym zawodzie. Potrzebna służąca do gospodarstwa wiejskiego z praniem, może się zgłosić nawet osoba z dzieckiem, oraz chłopiec uczciwych rodziców do posyłek. Kawiarnia „Zacisze“, Śniadeckich 2. 16644

Dziewcząt
do sprzedaży lodów poszukuje. Parkowa 3. 9091

Dziewczyna
do 2 dzieci, potrzebne od 1. lipca. Zgłoszenia do Dz. Bydg. (16616)

POSADY POSZUKUJĄ

Polecam
gospodynie na majątki, kucharki hotelowe oraz służące do miasta z dobrymi świadectwami. Poszukuje pokojowe, służące na majątki. Zarobkowe biuro pośrednictwa pracy Teresa Marszałkowska, Grudziądz, Rynek 15 (16663)

DZIERŻAWY

Dom
2 pokoje i kuchnia, ogród owocowy i parę mórg ziemi obsianej i obsadzonej do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Dziennika Bydgoskiego pod „K. M. 100“. (16648)

Dzierżawa
jednomieszkaniowego domku z większym podwórkiem. Gdzie, wskaże filija Dzien. Bydg. (9117)

MIESZKANIA

Przyjmujemy
zlecenia mieszkaniowe, wynajem i odnajem. Biuro „Norma“ Gdańska 24. 14943

Mieszkanie
3 pokojowe od gospodarza zaraz do wynajęcia. Wiatrakowa 11. 16621

Mieszkanie
5 pokoi, wszelkie wygody, balkon, centrum miasta Torunia, z meblami lub bez zaraz do oddania. Zgł. do filii Dz. Bydg. Toruń, pod „Mieszkanie“. (16662)

Mieszkania
1-2 pokojowe wskaże „Pośrednictwo“ Hetmańska 25. (9093)

POKOJE

Pokój
umeblowany, niekrepujący do wynajęcia. Ziorkowska, Cieszkowskiego 14, parter lewo w dziedzińcu. 16608

Pokój
umebl. od 1. 7. do wynajęcia. Podwale 19, w podwórzu II piętr. (16624)

Pokój
umebl. dla 2 panów z osobnym wejściem do wynajęcia. Jagiellońska 51, Grudziądz. (16622)

Pokój
dobrze umebl. słoneczny z obiadaniami do wynajęcia. Nakielska 8, II ptr. prawo. (16603)

Pokój
umeblowany do wynajęcia z własną pościelą od 1. lipca 1928. Pomorska 22, 23, II ptr. prawo. 9119

Dwa
pokoje umeblowane z urządzeniem kuchni wynajm. Doliński, Babiawies nr. 4 a. 16618

Pokój
umeblow. do wynajęcia. Chwytowo 15, II ptr. l. 16586

Pokój
umebl. do wynajęcia, ul. Chwytowo 7, I ptr. lewo. 16645

Pokój
umebl. z utrzymaniem do wynajęcia. Świętojańska 1, II p. prawo. (9103)

Pokój
z osobnym wejściem do wynajęcia dla solidnego pana. Ul. Świętojańska 22, I p. prawo. (7111)

Pokój
umeblowany do wynajęcia Gdańska 138 parter. 9099

Pokój
dla 2 inteligentnych panów z utrzymaniem do wynajęcia. Sw. Janka 20 parter. (9089)

Pokój
do wynajęcia dla 2 panów. Paderewskiego 7, wejście Zamojskiego, brama. (9098)

Pokój
umeblowany z osobnym wejściem do wynajęcia. Cieszkowskiego 17, II p. 16653

Pokój
ładnie umeblowany, elektryczność, łazienka. Paderewskiego 10, parter, lewo. (9120)

Poszukiwany
pokój skromnie umeblowany na ul. Promenada lub w jej okolicy. Wiad. Błonia 20, parter lewo. 9104

Dwie panie
poszukują zaraz lub 1. VII. dwa pokoje umeblowane z osobnym wejściem z utrzymaniem lub używalnością kuchni, w okolicy Promenady, Bielawek i Wilczaku. Oferty do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Dwie“. (9105)

Sublokatorzy!
Ostrzegam wynajmowania pokoi umebl. przy ulicy Łokietka 24, u p. Kosmowskiego, gdyż niepozwalam. Gospodarz. (16651)

ROZMAITE

Zgubiłam
zegarek damski z branzoletką, uczciwego znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem, ul. Poznańska 18, kantor. (16622)

Lutku!
Wyjaśnienie osobiście!

Hipoteki

reguluje z dobrym skutkiem w kraju i zagranicą

St. Banaszak,
obrońca prywatny, Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 2. Telefon 1304. Długoletnia praktyka. (20399)

POLECENIA

Krawcowa
wykonuje prace pod gwarancją, poszukuje pracy poza dom, także na majetek. Of. pod „Pierwszorządca” do Dzien. Bydg. 16560

Mebie

wszelkiego rodzaju, solidnego wykonania: kompletne sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyncze szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, leżanki na najkorzystniejszych warunkach poleca Andrzej Nowak, Podgórna 28, róg Welniany Rynek. (6230)

Fortepiany
pianina stroi, naprawia i odnawia po niskich cenach Paweł Wicherek, stroliciel fortepianów, ul. Grodzka nr. 16, róg Mostowej, tel. 273. (14851)

Plany 13659
nieprzemakalne w wszystkich rozmiarach oraz materiały impregnowane poleca Hurt. Tow. Włóknistych R. Stobiecki, Bydgoszcz, Stary Rynek 29

Jadalnie
sypialnie dębowe, orzechowe, meble pojedyncze, kuchnie, lustra wprost z fabryki, także na raty poleca najtaniej Fabryka Mebli, Dr. Emila Warmińskiego 10. (14609)

Mebie
Jadalnie, sypialnie, szafy, lustra, garderoby, krzesła, biurka, stoły, kuchnie, kanapy, leżanki, materace poleca najtaniej i najdogodniej Zieliński, Śniadeckich 43. (9020)

Nowy transport
wózków dziecięcych naszedł. Splay w raty. T. Bytomski, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 15 a. telef. 1360. 16605

Rakiety
tenisowe w wielkim wyborze na dozwolonych warunkach. Rakiety przyjmuje się do reparacji. T. Bytomski Bydgoszcz, Dworcowa 15 a. (16604)

SPRZEDAŻE

Majątek
południe Pomorza, 2150 mórg, w tem 600 łak, ziemia pszenna 6 mk. bonitacji, budynki dobre, dwór, 7 pokoi, inwentarze nadkompletne, elektr. światło i siła przy wpłacie 900 tys. reszta hipoteka według ugody. „Rolpol” Bydgoszcz Gamma 2. (9037)

530 mórg
budynki murowane, inwentarz kompletny, 280 tys., wpłaty połowe. — 300 mórg 100,000. — 100 mórg 30,000. — 60 mórg 25,000. Olbrzymi wybór gospodarstw sprzedaje biuro Centralne, Dworcowa 69, tel. 350, Nowakowski. (9063)

Dom
piętrowy z zabudowaniem gospodarzem, dobrze utrzymany z kilku morgami ziemi, nadający się do handlu bydła lub ogrodnictwa zaraz na sprzedaż w Obornikach. Łaskawe zgłoszenia pod adresem K. Pierzyński Mogilno, Wolności 10. (16570)

Dom
2 piętrowy i oficyna z placem, narożnik za 12 tys. zł na sprzedaż. Wiadomość, Ciesielski, Stroma nr. 59. (18565)

Dom
z piekarnią przy rynku sprzedam za wpłatą 21 000 złotych. Brande Świecie n/W. Mickiewicza 2. (16437)

Baczność!
Z powodu prowadzenia innego interesu sprzedam moją nieruchomość ze składem kolonialnym, restauracją i salą, 5 mórg roli i ogrodem za 45.000 złotych. Wpłata 30 tysięcy złotych. Jakób Pawelec, Lubiechowo, pow. starogardzki. (16476)

Z powodu
innego przedsiębiorstwa jest natychmiast na sprzedaż młyn wodny w dobrym stanie w dobrej okolicy, przytem gospodarstwo 28 morgowe, w tem łąki i staw. Wpłata co najmniej 35-40 tys. zł., cena podług ugody. Zgł. przyjmuje Józef Gapa, Nowa, ul. Nowa, powiat Świecie (Pomorze). (16474)

Dom
dwupiętrowy 15.000 zł wpłaty, sprzedam. Szuchiewicz, Bernardyńska 10 16493

Dom
na sprzedaż. Stroma 52. 9074

Interes obuwia
50 lat w jednych rękach w Koronowie pow. bydgoski. przy rynku, z powodu śmierci zaraz z mieszkaniem do odstąpienia. Do objęcia towaru i urządzeń potrzeba 5.000 zł. Zgł. składać w filii Dz. Bydg. Toruń pod „1003”. (16548)

Dom
2 piętrowy na sprzedaż. Słomski, Wysoka 3/4. 14326

Tartak
parowy, 30 PS. z bocznica kolejową w należytym porządku sprzedam natychmiast. Pomorze. 23 tys. Zgł. biuro Pogoń Dworcowa 80 tel. 18-15. Znaczący na odpowiedź. (16536)

Na sprzedaż
natychmiast interes gólarstwo-fryzjerski w mieście ruchliwym, pogranicznym, 6.000 mieszkańców przy ul. Pryncypalnej, gdzie można również urządzić salon damski w przyległym pokoju wraz z całkowitem urządzeniem. Pomiędzy przyległe pokój i kuchnia również wolna. Cena 700. Zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „R. No. 2386”. (16468)

Dom
z kuchnią i rzemiosłem, 3 morgi pszennej roli w dużej kościelnej wiosce, z powodu starości korzystnie na sprzedaż. Adres wskaże Dz. Bydg. (16202)

Skład
papieru w najlepszym położeniu Torunia, zaraz z towarem lub bez na sprzedaż. Nadaje się na każdą branżę. Zgłoszenia do „Pac” Toruń, Szeroka 46, pod „3537”. (16296)

Z powodu
choroby sprzedam zaraz skład kapeluszy z mieszkaniem i pracownią garderoby damskiej w większym mieście powiatowem, gdzie wszystkie wyższe szkoły, kontrakt dzierżawy na 3 lata. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Sprzedam”. 16316

Skład
kolonialny z mieszkaniem z powodu wyjazdu korzystnie na sprzedaż. Adres wskaże Dzien. Bydg. 16611

Garnitur
do młócenia, młocarnia 60 cali, lokomobila 10 k. m. i motor benzolowy sprzedam korzystnie St. Przybylski, Szubin. (9005)

Rakiet
w ramie prawie nowy, mało używany tanto na sprzedaż. Plac Piastowski 12, III ptr. prawo. (9057)

Regulator
siodła i obrazy sprzedam. Linde, Stary Rynek nr. 27 I. piętro. (16572)

Sprzedam
tante nowy aparat fotograficzny z obiektywem Zeiss'a 5 minutowe zdjęcie, z przycieniem. Korcek, ulica Kotłuszki 17. (16381)

Waga
na sprzedaż, 15 kg w dobrym stanie, szafka do skłona, piec jak nowy żelazny z szamotem, bańka mleczarska 25 litrowa. Blizsze wiadomości w składzie mydła, Poznańska 33. (16562)

Radio
3 lampkowe, głośnik sprzedam. Adres wskaże filia Dziennika Bydgoskiego ul. Dworcowa 2. 8958

Auto
małego typu, dwuosobowe korzystnie na sprzedaż. Dworcowa 82, w podwórzu. (16384)

2 promy
jeden drewniany rozmiary 16 x 4, 20 x 1,30 drugi żelazny 16 x 5, 10 x 1,30 korzystnie do oddania. Stocznia, Franciszek Czarna, Ludwikowo 3, naprzeciw Papierni Polskiej, tel. 1425. (16184)

Maszyna
do pisania, oraz przyczepka do roweru (dziecięca) tanto na sprzedaż w składzie kolonialnym, ul. Kościuszki 41. (9068)

Na sprzedaż
kłęcznik ciemny dąb, regulator z mechanizmem bijącym i ciężarkami, biurko damskie mahoniowe. Zapytać 3 Maja 18, I ptr. lewo. (8837)

Fortepian
dobrze utrzymany, nadający się także do sali i restauracji sprzedam. Orłowski, Tczew, Hallera 12. 16587

Samochód
„Mathis” 4 osobowy, używany w dobrym stanie, sprzedam korzystnie. Wiadomość Młyn Żofin, poczta Fordon. (16585)

3 wozy
2 na resorach, 1 dla bydła na sprzedaż. Lokietka 25 a. 16602

Na sprzedaż
80 szt. używanych rur kotłowych, zewnętrzna średnica 50 mm., 4 i 5 metrów długie. Oferty z podaniem ceny pod „Rury” do Dzien. Bydgoskiego. (16579)

KUPNA

Wyczesane włosy
kupuje Demitter, Król. Jadwigi 5. 6440

Poszukuje
się celem kupna używany wózek dla chorych. Zgłoszenia przyjmij admin. Dz. Bydg. pod „C. 1515”. 16568

Młody
Pomorzanin poszukuje kupna kamienicy lub gospodarstwa przy wpłacie 40 tysięcy zł. Pośrednicy požądani. Łaskawe szeregowe oferty do Dz. Bydg. pod „M. 27”. (16475)

Kupię
dom w Bydgoszczy przy wpłacie 25-30 tysięcy zł. Zgłoszenia Ułańska nr. 1, Laskowski, u gospodarza. 16588

LEKJE

Lekcje
przyjme, posiadam chlubne referencje, chętnie wyjadę. Zgłoszenia do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Rutynowana”. 9073

Kto
udzieli paniace lekcji polskiego w godzinach wieczornych? Oferty upraszam z podaniem ceny pod „A. B. A.” do Dziennika Bydg. 9077

POSADY WOLNE

Po rzeźbny
inkasent i kierownik biura, kanoja do 1.500 złotych. Kierownik biura do 1.000 złotych. Oferty do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „300”. (6082)

Pomocnik
szkarski potrzebny. Zgł. W. Nowak, szklarnia, Gdynia. (8750)

Poszukuję
młodszego podróżującego z branży spożywczej lub destyl., dobrze poleconego do sprzedaży soków na pensję i prowizję od 1.7. Zgłoszenia pod „Sok” do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 9064

Panowie i panie
wymowni, celem odwiedzania rolników na bar-dzo pokupne artykuły, za natychmiastowo wypłacaną wysoką prowizją zaraz poszukiwani. Of. do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „P. P.” 9069

Potrzebna
zaraz dzieła wykwalifikowana ekspedjentka z branży galanterijnej. Zgł. ul. Długa 10-11, II piętro prawo. (16580)

Blacharza
wpracowani na budowlę mogą się na stałą posadę zgłosić. Ligęziński, przedsiębiorstwo blacharsko-instalacyjne, Brodnica. 16305

Dwóch
dzielnych czeladników przyjmie, posada stała. utrzymanie wolne. Zgłosz. osobiste natychmiast. A. Stefanik, mistrz krawiecki. Skoki. (16596)

Pomocnik
szwajcarski biegły w dojeniu, potrzebny zaraz. — Zgłoszenia nadszwaćcaj Stróżyna, Górki, Strzelno. (16470)

Pomocników
malarskich na dłuższą pracę przyjmie Zastawny Michał, malarz, Lidzbarsk. 16251

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Wł. Chopcia, Warszawska 22. 9078

Lakiernik
pierwszorządny szpachtlarz na stałą posadę zaraz potrzebny Pomorska 10. Fabryka Pianin. (16537)

Murarzy
poszukuje „Rika”, Bud. Tow. Akc. Bydgoszcz Marcinkowskiego 9, tel. 172. (8943)

Dzielną ekspedjentką
inteligentną z branży cukierniczej, tylko dobrze poleconą może się zaraz z odpisami świad. zgłosić. Cukiernia Wielkopolska, Grudziądz. 16542

Do pielęgnacji
chorej pani poszukuję zaraz odpowiedniej kobiety, która przy chorych pracowała. Zgł. między 5-7 popoł. pod adresem mecenasowa Sobiecka, 20 Stycznia 13b. (16614)

Służąca
uczciwa, czysta, lubiąca dzieci, do prac domowych zaraz potrzebna. Zgłosz. Wiatrakowa 9, skład. 16597

Młoda
pani do pomocy krawcowi w szyciu w małym mieście. Zgł. Stary Rynek 15 w składzie. (9071)

Panienska
władająca poprawnie językiem polskim i niemieckim, pisząca na maszynie potrzebna zaraz lub później. Fischer i Syn, Nad Portem 2. (16564)

Służąca
do wszelkich prac domowych od 1 lipca potrzebna. Zgł. Dworcowa 31a II ptr. prawo. (9070)

Dziewczę
młodsze do dzieci 4-6 lat, które już było przy dzieciach, może się zgłosić. Przybyłowiczowa, Grudziądz, Plac 23-go Stycznia 24. 16544

Dziewczyna
15-16 lat potrzebna. Jackowskiego 32, III piętro lewo. (16591)

Uczennica
jako ekspedjentka do cukierki potrzebna zaraz. Panienski z lepszego domu inteligentna, wysokiego wzrostu mogą się zgłosić do Wielkopolskiej Grudziądz. (16543)

Uczeń
kelnerski z dobrego domu sprytny z świadectwami szkolnymi potrzebny zaraz. Wielkopolska Grudziądz. (16543)

Potrzebne
zaraz do miasta na Pomorzcu za wysokim wynagrodzeniem samodzielnie kucharzka i pokojówka, mogące się wykazać dobrane świadectwami. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Miasto”. 18553

POSADY POSZUKUJA

Inteligentna
panienka szuka posady do obsługi gości nad morzem. Zgłoszenia zaraz do Dz. Bydg. pod „J”. (16559)

Ogrodnik
żonaty, z uczniem, obeznany z wszelkimi pracami w zakresie ogrodnictwa wchodząc, wykonuje także dekoracje stołowe, posiadający dobre świadectwa i może służyć referencjami. Z powodu ożenku poszukuje posady na ordynarji zaraz lub też później. Łaskawe oferty do Dz. Bydg. pod „M. P.” 16571

100 złotych
da książkowy za wyrobienie jakiegokolwiek posady. Zgł. Borkowski, Liniewo Pomorze. (16549)

Pomocnik
fryzjerski, starszy, damsko-męski poszukuje posady zaraz. Oferty do Dziennika Bydg. pod „Zdolny”. (16515)

Praktykantka
biurowa posiadająca dobre wykształcenie poszukuje natychmiast posady. Oferty pod „Zdolna” do Dzien. Bydg. 16592

Gospodyni
umiejąca dobrze gotować i obeznana z wszelką pracą domową, także szyciem i wszelkimi robotkami ręcznymi, poszukuje posady u lepszego państwa, miejscowość obojętna. — Skonieczna, u p. W. Hałas, Welniany Rynek 8. (16575)

Absolwentka
Szkoły Wydziałowej poszukuje posady biurowej, jako początkująca, pisze błagie na maszynie i stenografuje. Oferty do Dz. Bydg. pod „Absolwentka”. 16594

Starsza
osoba szuka posady u dwójga państwa lub jednego pana, zna wszelką pracę domową, Gdańska 31/2 skład. (9059)

Samotny
młynarzyk, który pracował za walcowego poszukuje posady. L. Rohde, Chodzież, Strzelecka 18. 9072

W średnim
wieku osoba poszukuje posady gospodarza na większe gospodarstwo. — Zgł. do Dzien. Bydg. pod nr. „475”. (16569)

Gospodyni
kubarka, wymagania skromne, poszukuje posady. Of. pod „Gospodyni” do Dz. Bydg. (16607)

DZIERŻAWY

Baczność!
Cmna Betkowska pow. Bydgoszcz wydzierżawi szkołę gminną 2 lipca o godzinie 4 po południu. Warunki dowiedzieć się można u sołtysa. Zarząd. 16479

Ubikacja
z wodociągiem, kanalizacją i światłem elektr., warsztat mechaniczny, mniejszą fabrykę, ewtl. biuro w śródmieściu. Of. pod „U. 100” do filii Dz. Bydg. (9058)

Kuchennica
Z powodu choroby wydzierżawie skład różniaki przy ruchliwej ulicy wraz z maszynami elektrycznymi i 4 pokojowym mieszkaniem. — Adres wskaże Dz. Bydg. (16561)

Garaz
zaraz do wynajęcia. Śniadeckich nr. 2. 9086

Wydzierżawie
ubikację, nadającą się na warsztat, warunki korzystne. Dworcowa nr. 51, skład kolonialny. (9067)

Zaraz
wydzierżawie 20 morgowe gospodarstwo na lat 6 lub 12. Warunki według umowy. Zgł. pod „H. F. E.” do Dz. Bydg. (16612)

Poszukuję
składu kolonialnego z towarem lub bez, celem dzierżawy lub kupna. Of. do Dzien. Bydg. nadesłać pod „B. M.” (16566)

MIESZKANIA

Potrzebne
zaraz w pobliżu Placu Wolności mieszkanie, nadające się na biuro o 6 do 8 i więcej, większych pokojach. Komorne zgóry za rok lub dwa według umowy. Pośrednicy nie wykluzeni. Zgłoszenia pod adresem: Plac Wolności nr. 1. Zarząd Budowy, w godzinach urzędowych od 8 do 3. (13303)

2 pokoje
i kuchnia z meblami do wynajęcia zaraz. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Abazja”. (9030)

Mieszkanie
2 pokoje z kuchnią otrzyma, kto wypożyczy 3 do 4000 złotych. Of. do Dz. Bydg. pod „R. S.” (16510)

6-cio pokojowe
mieszkanie z wszelkimi wygodami do wynajęcia, albo zamiana na 4 pokój. Zgłosz. Cieszkowskiego 16 I piętro lewo. 8803

Poszukuje
2-3 pokoje z kuchnią czynsz placę za rok lub 2 lata z góry. Adres wskaże Dzien. Bydg. (16184)

Zamiana
Poznań na Bydgoszcz 4 pokój, mieszkanie komfortowe, pokój dla służącej, wszelkie wygody, kapiełka, 2 balkony, elektr. oświetl., w śródmieściu, na takie same w Bydgoszczy w centrum, nie wyżej II piętra. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Centrum”. 16583

POKOJE

2 pokoje
dobrze umebl. dla 1 lub 2 osób do wydzierżawienia. Jezuitka 19. (16583)

Pokój
umebl. od 1 lipca do wynajęcia. Sw. Trójcy 16, I ptr. lewo. 16595

Pokój
umebl. do wynajęcia, ul. Chocimska 10, Lewandowski. 9076

Pokój
umebl. dla 2 panów do wynajęcia. Gdańska 180, parter. (9075)

Pokój
mały z utrzymaniem do wynajęcia. Krasińskiego nr. 14, parter. (9034)

Pokój
umebl. zaraz do wynajęcia. Wyspiańskiego 6. 9085

Ładnie
umeblowany pokój dla inteligentnego pana wynajmę. Śniadeckich 33, II I. 16589

Umeblowany
pokój z osobnym wejściem i jeden pokój z używaniem kuchni do wynajęcia. — Długa 19 II lewo. (16596)

Pokój
umebl. z osobnym wejściem do wynajęcia. Ulica Dr. Emila Warmińskiego nr. 6 I ptr. (9062)

Poszukuje
pana na elegancko umebl. dwa frontowe pokoje. — Adres wskaże filia Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 9060

Umeblowany
1-2 pok. wynajmę bezdzietnemu małżeństwu za 3-4 miesięczną zapłatą z góry. Gdzie? wskaże Dzien. Bydg. (16563)

Pokój
umebl. dla panienski do wynajęcia przy Zbożowym Ryнку, ul. Toruńska 183, parter prawo. (16577)

Pokój
umeblowany dla dwóch panów od 1. 7. b. r. do wynajęcia. Sienkiewicza, nr. 46, I p. lewo. (16511)

Pokój
umebl. do wynajęcia, ul. Hetmańska 7, I ptr. prawo. (9056)

1 lub 2 pokoje
umebl. owane z utrzymaniem lub bez zaraz do wynajęcia. Chrobrego 13, II-ga brama, III piętro. (8920)

Pokój
słoneczny dla solidnego pana poszukuje się od 1 lipca. Zgł. pod „U. U” do filii Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2. (9005)

2 pokoje
z telef. na biuro w centrum poszukuje. Zgłosz. pod „Stale 18” do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 9061

ROZNE

Restauracja
pod „Lwem”, Toruń, Łazienna 19, wydaje pierwszorządne smaczne obiady po 1.20 zł. Podczas obiadu koncert. Kuchnia warszawska. F. Skubiński. 16009

Hotel Warszawski
ul. Warszawska 16, 5 minut od dworca poleca obiady 3 dań 1,20, kolacje z 2 dań 1,30 łącznie z obsługą oraz pokoje czysto utrzymane. (15838)

Obiady
smaczne z trzech dań 1 zł. kuchnia wysmienita. Restauracja Hotelu Rios. (8329)

Letnisko
2 pokoje z kuchnią do wydzierżawienia. Wiadomość Jackowskiego 32, III lewo. 16590

Za udzielenie
pożyczki do 2.000 złotych dam stałą biurową posadę. Oferty do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „250”. 9033

Baczność!
Potrzebuję na założenie interesu na Helu na przeciąg dwóch miesięcy 500 zł za dobrem wynagrodzeniem. Zgłoszenia proszę skierować pod „1161” do Dz. Bydg. 16587

Pożyczka
5-8 tys. zł poszukuję na pierwszą hipotekę na dom w Bydgoszczy 2 piętrowy z 2 składami. Zgł. pod „S. W. G.” do Dz. Bydg. 16495

Skradziony
numer rowerowy 831 pow. Bydg. unieważniam. Adam Woźniak, Fordon. (9024)

Dziewczynka
odchowana 3½ letnia jest do oddania na własność, lecz tylko w bardzo dobre ręce. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Dziewczynka”. 16472

Zaginiony
pies wilczek, oddać za wynagrodzeniem Długa nr. 51 skład kolonialny. 16574

MATRYMONIALNE

Inteligent
dobrze sytuowany szuka znajomości wykształconej, niezależnej panienski, celem wspólnych wycieczek. Oferty pod „Przyroda” do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 9037

Panna
lat 29, wysoka, przystojna, posiada wyprawę i oszczędnie majątku poszukuje wdowca.

†
Dnia 24. bm. o godz. 4 rano zmarł po długich cierpieniach opatrzony Sakramentami św. mój najukochańszy mąż i ojciec
ś. p. Michał Potarzyński
przeżywszy lat 66, o czym donoszą pozostali w smutku
Marta Potarzyńska z córka.
Bydgoszcz (Kujawska 2), Berlin.
Pogrzeb odbędzie się w czwartek 28. 6. o godz. 6 po południu z kaplicy starego cmentarza. (16573)

†
W sobotę, dnia 23. 6. 28 zmarł po długich i ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św. mój najukochańszy mąż, mój kochany ojciec i nasz kochany syn, zięć, brat i szwagier
ś. p. Stefan Tomczak
w 40 roku życia, o czym donosi w smutku pożądana
żona Marta Tomczak i syn Bernard.
Bydgoszcz, Lenartowice, Magdeburg.
Pogrzeb odbędzie się w środę 27. 6. o godz. 5 po poł. z kaplicy starego cmentarza, ul. Św. Trójcy. (16534)

Przebieg przymusowy.
W czwartek, 28 czerwca br. o godzinie 10-tej przedpoł. sprzedawać będę w Strzelnie przy Rynku 6 najwięcej dającym za gotówkę:
1 fortepjan, 1 bufet, 1 kredens, 1 stół rozciągany, 8 krzeseł, 1 kanapę pluszową, 1 lustro, 1 leżankę, 1 dywan 5x3 1/2 m, 1 maszynę do szycia, 1 szafę do rzeczy, 121 ubrań, 53 burek, 27 jacek zimowych, 170 krawatów, 184 kapeluszy, większą ilość koszul, kałesonów, skarpet, kołnierzyków, czapek, chusteczek, szelek, spodni i różnych towarów krotkich.
16688) Figas, komornik sądowy w Strzelnie.

Sprzedaż przymusowa.
W środę, dnia 27. 6. 28. o godz. 11 przedpoł. będę sprzedawał przy ul. Pod Blankami 14, najwięcej dającemu za gotówkę.
110 funtów cukierków, 8 puszek twardych cukierków, maszyny do karmelków, stoły, formy i wiele innych rzeczy.
16652 Malak, kom. sądowy w Bydgoszczy.

Bank Bydgoski
Spółdz. z ogr. odpow.
Mostowa 6 w Bydgoszczy Telef. 1068
przyjmuje oszczędności
począwszy od 5 złotych — za korzystnym oprocentowaniem.
Urządza rachunki bieżące i czekowe.
Inkasuje weksle, frachty i inne dokumenty.
Dyskontuje weksle członkom.
Załatwia wszelkie inne czynności bankowe

Wapno w kawałkach
Cement portlandski
Smole
Papę dachową
i wszelkie inne
materiały budowlane
dostarczają po korzystn. cenach i na dogodnych warunkach
BRACIA SCHLIEPER
fabryka papy dachowej
Telefon 306 Gdańska 99 Telefon 361
13051

Ostrzeżenie.
Od dłuższego czasu od mego imienia szantażowano telefonicznie pewne firmy meblowe, kolonjalne, przewozowe i t. d., robiąc obstalunki i dając zlecenia prywatnym osobom, a nawet redakcyi gazety, nadsyłając ogłoszenia drastycznej treści, dla zamieszkania łakomych, podpisując moim nazwiskiem z podaniem mego adresu. Dochodzenie dowiodło niezbicie, iż tym szantażystą jest
Zbigniew Charzyński
uczeń 6 klasy Humanistycznego Gimnazjum, zamieszkały ulica Reja 6, telef. 18-54. Ostrzegam więc wszystkich o rozmowach z tego telefonu od mego imienia, prosząc o zakomunikowanie. Sprawę skierowano do prokuratorji.
A. Janiszewski
16649) ul. Reja 6, telefon 15-97.

Sklep z wystawą
i przyległymi pokojami przy Placu Teatralnym korzystnie odstąpię. Oferty pod „Sklep” do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 9026
Dla mego szwagra
31 lat, agron. z pewną gotówką, poszukuje **panny majątnej**, albo dającej możliwość objęcia gospodarstwa. Cel matrymonjalny. Zgłosz. o ile możliwie z fotogr., którą się zwraca nadesłać do Dz. Bydg. pod „830”. (16646)

Na czas wakacyjny

polecamy po znanych niskich cenach w naszych bogato zaopatrzonych działach w najświeższe nowości sezonu:

Dział konfekcji męskiej i dla chłopców

ubrania letowe, płaszcze letowe w wielkim wyborze — marynarki alpagowe i ubrania do prania. Ubranka sportowe w wszelkich fasonach z najlepszych materiałów.

Konfekcja damska i dla dziewcząt

poleca suknie letowe do prania i jedwabne po znacznie niższych cenach. Płaszcze gumowe i gabardynowe na wyjazd w wszelkich gat. stale na składzie.

Artykuły męskie

Krótkie towary

Bielizna damska

Kapelusze damskie

Materiały męskie na palta i ubrania w wielkim wyborze.

Dział bławatów

Największy wybór w materiałach bieliźnianych. — Perkale — woale — jedwabie do prania.

Materiały wełniane na suknie w wszelkich kolorach i gatunkach

Płótna - Inlety - Frotte prześcieradła i ręczniki - Firany - Towary galanteryjne

Ceny bezkonkurencyjne.

Dom Konfekcyjny Tow. Akc.

Poznań

Stary Rynek

Bydgoszcz

16655

Zabezpieczcie zdrowie swych dzieci

Mucha jest groźnym wrogiem dźwiatwy. Muchy powodują latem dzieciinne rozstroje żołądka i inne wewnętrzne choroby u dzieci. Dbając o zdrowie dzieci koniecznem jest oczyścić mieszkanie od much przy pomocy Flitu.

Jako rezultat starannych i długotrwałych doświadczeń FLIT jest najlepszym środkiem do tępienia i bezwzględnie niszczenia much, komarów, pluskiew, karaluchów i wszelkich innych owadów oraz ich zarodków. FLIT dociera do wszelkich szpar i szczelin tępiąc kryjące się w nich owady i niszcząc ich zarodki. FLIT niszczy mole oraz ich zarodki i zabezpiecza odzież i materiały FLIT jest łatwy w użyciu i nie plami najdelikatniejszych nawet materiałów i tkanin. FLIT jest zupełnie nieszkodliwym dla ludzi i zwierząt. Do nabycia we wszystkich aptekach aptecznych i drogeriach.

Generalne Zastępstwo na Polskę

Standard Nobel w Polsce S. A.

Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57

Składy własne i przedstawicielstwa we wszystkich większych miastach Rzeczypospolitej

Zadec 30łtej blaszanki z czarną opaską

NISZCZY

Muchy, Komary, Mole, Mrówki, Pchły, Pluskwy, Karaluchy i wszelkie inne owady oraz ich zarodki

600 zł. miesięcznie

i więcej mogą zarobić panowie i panie bez fachowej znajomości sprzedają naszego artykułu prywatnego. Także jako zarobek poboczny. Kto widzi jest zachwycony i kupuje. Prospekty, wzory i warunki wysyłamy po otrzymaniu dokładnego adresu. (14700)

DOM WYSŁKOWY „MERCURY”,
Łódź, a 13, skrzynka pocztowa 487.

Kilku starszych, doświadczonych

ślusarzy

na garnitury młocarniane - przyjmie

„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn Sp. Akc.
w Chełmnie.

16350

Dzielny nadmłynarz

do większego młyna na prowincji od 1 lipca potrzebny. Zgłoszenia przyjmuje filja Dziennika Bydgoskiego, Bydgoszcz, Dworcowa 2 pod „Dzielny nadmłynarz”. (14835)

Polewacze i wypalacze glazury kafłowej

potrzebni na akordy. Oferty pisemne przelać: Grudziądz, skrzynka pocztowa 35.